

38-39-40-41-42-43
44-45-46-47-48-49

Handelingen 50-51

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1988-1989

Vergaderingen van juni 1989

GEPLAND INDUSTRIETERREIN TE MEISE
TERUGVORDERING 5 PROCENT LOONMASSA DAC-PROJECTEN JEUGDSECTOR
BODEMVERVUILING TE OLEN
OVAM-STORTINGSATTESTEN HUISVUIL IN WALLONIË
MAATREGELEN I.V.M. INVOER DIERLIJKE FAECALIËN
WIJZIGING EEG-RICHTLIJN TV ZONDER GRENZEN
ADMINISTRATIEVE HULP SCHOOLHOOFDEN
TWEEDE CONTAINERTERMINAL ANTWERPSE HAVEN
MIDDELENBEGROTING 1989
UITGAVENBEGROTING 1989
INSPANNINGEN EXECUTIEVE I.V.M. INVESTERINGEN OOST-AZIE
AFSCHAFFING RICHTING ECOTECHNIEK
ONDERWIJSDECREET
OPRICHTING PLURALISTISCH CENTRUM BIJSCHOLING LEERKRACHTEN
WIJZIGING WET INRICHTING UNIVERSITAIR ONDERWIJS DOOR STAAT
WIJZIGING SOMMIGE BEPALINGEN ONDERWIJSWETGEVING
ORGANISATIE TOEZICHT, VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
WIJZIGING HUISVESTINGSCODE
VERKEERSONVEILIGHEID EXPRESSWEG ANTWERPEN-KUST
PROBLEMATIEK STOP VAN LOZEN
MILIEUHINDERENDE RECLAMEVLUCHTEN
WERKINGSBEGROTING RAAD
VERNIEUWINGSPROCEDURE BESTUURSORGANEN INTERCOMMUNALE VERENIGINGEN

Inhoud

Nr. 38 Maandag 12 juni 1989

Berichten van verhindering, blz. 1071

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1071

Verslagen

Indiening, blz. 1071

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 1071

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer W. De Vlieghere tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over het geplande industrieterrein te Meise in de deelgemeente Westrode, blz. 1071

Vraag van mevrouw M. De Meyer tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, over de terugvoeding van vijf ten honderd van de loonmassa voor DAC-projecten in de Jeugdsector, blz. 1073

Vraag van de heer J. Geysels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de bodemvervuiling in de omgeving van het bedrijf MHO te Olen, blz. 1073

Vraag van de heer D. Vervaet tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over door OVAM toegekende attesten voor het storten van huisvuil in Wallonië, blz. 1074

Vraag van de heer J. De Seranno tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de maatregelen in verband met dierlijke faecaliën afkomstig uit het buitenland, blz. 1075

Vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over pogingen om de EEG-richtlijn betreffende de TV zonder grenzen te wijzigen, blz. 1076

Vraag van de heer A. Van Aperen tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de administratieve hulp voor schoolhoofden, blz. 1078

Vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een tweede containerterminal voor de Antwerpse haven, blz. 1078

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 9

Algemene bespreking, blz. 1078

Sprekers : de heer E. Van Rompuy en mevrouw A. Duroi-Vanhelmont, verslaggevers, Minister G. Geens, de heren A. Denys, G. Verhaegen, J. Geysels, L. Hancké, P. Van Grembergen, J. Loones, V. Anciaux

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1114

Nr. 39 Dinsdag 13 juni 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1115

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, blz. 1115

Sprekers : mevrouw M. P. Kestelijn-Sierens, verslaggever, de heer H. Suykerbuyk

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1120

Sprekers : de heren W. Luyten, V. Anciaux, G. Bossuyt

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Buitenlandse en Externe Aangelegenheden (Voortzetting), blz. 1120

Sprekers : de heren J. De Bremaeker, A. Kempinaire, V. Anciaux, E. Bockstal, W. Luyten, Minister G. Geens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1137

Nr. 40 Dinsdag 13 juni 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1139

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn en gezondheid, blz. 1139

Sprekers : de heren J. Van Hecke verslaggever, H. Van Wambeke, J. Van der Sande, J. Devolder, W. Peeters, mevrouw M. Vogels, de heren M. Van Peel, V. Anciaux, W. Van Durme, mevrouw T. Merckx-Van Goye, Minister J. Lenssens, de heren A. Denys, L. Hancké, Minister H. Weckx

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1173

Nr. 41 Woensdag 14 juni 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1175

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting, blz. 1175

Sprekers : mevrouw M. Tyberghien Vandenbussche, verslaggever, me

vrouw T. Merckx-Van Goey, de heren A. Beckers, F. Vreven, P. Vangansbeke, W. Van Durme, J. Van Eetvelt, H. De Loor, mevrouw F. Brepoels, J. De Seranno, Ministers L. Walt Niel, T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1200

Nr. 42 **Woensdag 14 juni 1989**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1201

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 1201

Voorstellen van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 1202

erslag
Indiening, blz. 1202

Beraadslagingen van de Vlaamse Executieve
Indiening en verwijzing, blz. 1202

Kennisgeving van het Arbitragehof
Indiening, blz. 1202

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begro-
ting van de Vlaamse Gemeenschap voor
het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen)
tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Binnenlandse Aangelegenheden, blz. 1202

Sprekers : de heren H. De Loor, ver-
slaggever, E. Van Keirsbilck, J. Pede,
D. Vervaeke, G. Cardoen, Minister L.
Van den Bossche

Cultuur, blz. 1220

Sprekers : de heren F. Bosmans, ver-
slaggever, H. Van Rompaey, W.
Seeuws, A. De Beul, J. De Roo, W.
Van Durme, H. Lauwers, M. Desut-
ter, J. Caudron, Minister P. Dewael

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1249

Nr. 43 **Donderdag 15 juni 1989**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1251

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begro-
ting van de Vlaamse Gemeenschap voor
het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen)
tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Media, blz. 1251

Sprekers : mevrouw A. Leysen, ver-
slaggever, de heren E. Van Rompuy,
M. Bartholomeeussen, D. Van Me-
chelen, A. De Beul, H. Van Diende-
ren, A. Denys, Minister P. Dewael

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1277

Nr. 44 **Donderdag 15 juni 1989**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1279

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begro-
ting van de Vlaamse Gemeenschap voor
het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen)
tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, energie en tewerkstelling, blz. 1279

Sprekers : mevrouw M. De Meyer,
verslaggever, de heren J. Weyts, L.
Bril, H. Candries, mevrouw M. Vo-
gels, de heren F. Aerts, H. Van Rom-
paey, Minister N. De Batselier, de he-
ren D. Van Mechelen, verslaggever,
M. Olivier, mevrouw M. De Meyer,
de heer P. Vangansbeke, Minister R.
de Wulf

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1317

Nr. 45 **Vrijdag 16 juni 1989**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1319

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begro-
ting van de Vlaamse Gemeenschap voor
het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen)
tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud, blz. 1319

Sprekers : de heren G. Beerden, ver-
slaggever, E. Vandebosch, J. Timmer-
mans, Jozef Bosmans, M. Capoen, J.
Cuyvers, J. Dufaux, J. Caudron

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1340

Nr. 46 **Vrijdag 16 juni 1989**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1341

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van de heer L. Dhoore tot
de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter
van de Vlaamse Executieve, Gemeen-
schapsminister van Economie, Midden-
stand en Energie, over de inspanningen
van de Vlaamse Executieve naar Oost-
Azië toe inzake buitenlandse investerin-
gen in Vlaanderen, blz. 1341

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels
tot de heer D. Coens, Gemeenschapsmi-
nister van Onderwijs, over de afschaffing
van de richting ecotechniek in de 2e en
3e graad van het eenheidstype, blz. 1342

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begro-
ting van de Vlaamse Gemeenschap voor
het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen)
tot 12

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud (Voortzet-
ting), blz. 1343

Sprekers : de heer E. Gryp, Minister
T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz.
1354

Nr. 47 **Maandag 26 juni 1989**

Berichten van verhindering, blz. 1355

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 1355

Voorstel van resolutie
Intrekking, blz. 1355

Verslagen
Indiening, blz. 1356

Jaarverslag
Indiening, blz. 1356

Verzoekschrift
Indiening en verwijzing, blz. 1356

Opmerking van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 1356

Kennisgeving van het Arbitragehof
Indiening, blz. 1356

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)
Indiening, blz. 1356

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begro-
ting van de Vlaamse Gemeenschap voor
het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen)
tot 14

Algemene bespreking (Voortzetting)
Openbare werken en vervoer, blz. 1357
Sprekers : de heren M. Didden, ver-
slaggever, J. Ansoms, A. Schellens,
H. De Croo, H. Candries, H. Van
Dienderen, C. Marchand, M. Schoe-
ters, E. Beysen, G. Cardoen, W. Con-
tent, J. De Seranno, Minister J. Sau-
wens

Onderwijs en Vorming, blz. 1389
Sprekers : de heren E. Beysen, H. De
Croo, Minister D. Coens, mevrouw
A. Leysen, de heren E. Baldewijns,
R. Deswaene, L. Vanhorenbeek, F.
Sarens, M. Van Peel

Regeling van de werkzaamheden, blz.
1404

Nr. 48 **Dinsdag 27 juni 1989**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1407

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begro-
ting van de Vlaamse Gemeenschap voor
het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen)
tot 15

Algemene bespreking (Voortzetting)
Onderwijs en Vorming (Voortzetting),
blz. 1407

Sprekers : de heer E. Beysen, me-
vrouw N. Maes, de heer J. Laverge,
Minister D. Coens, de heer M. Van
Peel

Ontwerp van decreet betreffende het on-
derwijs
— 222 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 6

Voorstel van decreet van de heer A. La-
ridon houdende oprichting van een plura-
listisch centrum voor bijscholing van de
leerkrachten
— 25 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer R. Blan-
pain houdende wijziging van de wet van
28 april 1953 betreffende de inrichting van
het universitair onderwijs door de Staat
— 171 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer E. Coo-
reman c.s. houdende wijziging van de wet
van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige
bepalingen van de onderwijswetgeving
— 200 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1419
Spreker : de heer C. Moors, verslag-
gever

Regeling van de werkzaamheden, blz.
1422

Nr. 49 **Dinsdag 27 juni 1989**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1423

Ontwerp van decreet betreffende het on-
derwijs
— 222 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 6

Voorstel van decreet van de heer A. La-
ridon houdende oprichting van een plura-
listisch centrum voor bijscholing van de

leerkrachten
— 25 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer R. Blan-
pain houdende wijziging van de wet van
28 april 1953 betreffende de inrichting van
het universitair onderwijs door de Staat
— 171 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer E. Coo-
reman c.s. houdende wijziging van de wet
van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige
bepalingen van de onderwijswetgeving
— 200 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting), blz.
1423

Sprekers : Minister D. Coens, me-
vrouw A. Leysen, de heren E. Balde-
wijns, E. Beysen, L. Vanhorenbeek,
W. Van Durme, mevrouw N. Maes,
de heren A. Laridon, C. Moors, A.
Schellens

Ontwerp van decreet tot organisatie van
het toezicht op de Vlaamse Gemeen-
schapscommissie
— 209 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1460
Sprekers : de heer H. Suykerbuyk,
verslaggever, Minister H. Weckx,

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1461

Voorstel van decreet van de heren P.
Breyne en J. Buchmann houdende wijzi-
ging van de Huisvestingscode
— 183 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking, blz. 1463
Sprekers : de heren M. Olivier, ver-
slaggever, H. De Loor, P. Breyne,
mevrouw F. Brepoels, Minister L.
Waltmiel

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1472

Regeling van de werkzaamheden, blz.
1472

Nr. 50 **Woensdag 28 juni 1989**

Berichten van verhindering, blz. 1473

Ontwerp van decreet houdende de mid-
delenbegroting van de Vlaamse Gemeen-
schap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene
toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1473
Sprekers : de heren E. Beysen, G.
Verhaegen

Ontwerp van decreet betreffende het on-
derwijs
— 222 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 6

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1473
Sprekers : de heer E. Beysen, Minis-

ter D. Coens, de heren W. Taelman,
R. Deswaene

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1503

Nr. 51 **Woensdag 28 juni 1989**
 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1505

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de stand van zaken in verband met de plannen voor de aanleg van een golfterrein te Brecht, blz. 1505

Actuele vraag van de heer J. De Roo tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de verkeersonveiligheid op de expressweg Antwerpen-kust, deel Zelzate-Maldegem, blz. 1506

Actuele vraag van de heer V. Peuskens tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de problematiek van de stop van Lopen, blz. 1507

Actuele vraag van de heer J. Laverge tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over milieuhinderende reclamevluchten, blz. 1507

Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs
— 222 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 6

Artikelsgewijze bespreking (Voortzetting), blz. 1508

Sprekers : de heer E. Beysen, Minister D. Coens, de heer C. Moors

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1520

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1521
Sprekers : de heer J. Geysels, Minister G. Geens, de heer E. Beysen, Minister D. Coens, de heren C. Moors, W. Taelman, A. Denys, J. Pede, D. Van Mechelen, J. Laverge

Werkingsbegroting van de Raad

Beraadslaging en stemming, blz. 1554
Spreker : de heer C. Moors, verslaggever

Vaste Nationale Cultuurpactcommissie
Benoeming van leden, blz. 1555

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3
Hoofdelijke stemming, blz. 1555

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Aangehouden stemmen, blz. 1556

Hoofdelijke stemming, blz. 1567
Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels

Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs
— 222 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemmen, blz. 1570

Spreker : de heer E. Beysen

Hoofdelijke stemming, blz. 1578
Sprekers : de heren G. Annemans, A. Laridon, E. Baldewijns, W. Van Durme, E. Beysen, C. Moors, mevrouw N. Maes

Ontwerp van decreet tot organisatie van het toezicht op de Vlaamse Gemeenschapscommissie

— 209 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1582

Voorstel van decreet van de heren P. Breyne en J. Buchmann houdende wijziging van de Huisvestingscode
— 183 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 4

Hoofdelijke stemming, blz. 1583
Sprekers : de heren W. De Vlieghere, H. De Loor

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer E. Flamant tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een alternatieve verbinding met de E 17 Gent-Antwerpen in plaats van de Wase grote ring

Hoofdelijke stemming, blz. 1584
Sprekers : de heren E. Flamant, H. Van Dienderen, mevrouw N. Maes, de heren T. Van Parijs, W. Seeuws

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer A. Kempinaire tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de onduidelijke reglementering inzake dopingcontrole

Hoofdelijke stemming, blz. 1587

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer E. Gryp tot de heer N. De Batse-lier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de mogelijk vervroegde sluiting van de Kempense Steenkoolmijnen

Hoofdelijke stemming, blz. 1588
Sprekers : de heren E. Gryp, A. Denys

Interpellatie (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer J. Devolder tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de procedure voor de vernieuwing van bestuursorganen van intercommunale verenigingen, blz. 1589

Sprekers : de heer J. Devolder, Minister L. Van den Bossche

Vakantiewensen, blz. 1595

Sprekers : de heer A. Denys, Minister L. Van den Bossche

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1595

Verzoekschriften (R.v.O. art. 76, 3)
Besluiten, blz. 1595

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 1597

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven.

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 10.05 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Jos Bosmans, A. Steverlynck, F. Vermeiren ; gezondheidsredenen.

O. Van den Broeck, D. Vervaet ; buitenslands.

P. Berben, H. De Croo, P. Deprez, M. Mahieu ; ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989

— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 7-A (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989

— 6-A (1988-1989) — Nr. 1 (Algemene toelichting)
— 8-A (1988-1989) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Algemene bespreking (Voortzetting)

ONDERWIJS EN VORMING
(Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat.

Ik stel vast dat de heer Verheyden op dit ogenblik afwezig is, derhalve wordt hij van de sprekerslijst geschrapt. Ik stel eveneens vast dat mevrouw Maes thans niet in het half-rond is en conform onze beslissing wordt zij derhalve van de sprekerslijst geschrapt.

De heer Beysen heeft gisteren verklaard dat hij het woord niet wenst te nemen bij afwezigheid van de verslaggever. De verslaggever is op dit ogenblik niet in het half-rond aanwezig.

Collega Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen : Mijnheer de Voorzitter, ik heb inderdaad gisteren verklaard, en ik stel eens te meer met ontsteltenis vast, dat ook nu de verslaggever afwezig is.

Vanzelfsprekend is het te gemakkelijk om mij aldus te beletten in de begrotingsbespreking het woord te voeren. (*De heer Moors, verslaggever, komt het half-rond binnen en stapt meteen naar de tribune*)

Mijnheer Moors, u hebt veel lef : gisteren verschijnt u niet in deze Verga-

dering en nu wil u onmiddellijk de tribune betreden. (*De heer Moors verlaat de tribune*)

Ik zal straks, naar aanleiding van de bespreking van het mammoetdecreet daarop terugkomen.

De Voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, gisteren heb ik reeds aangehaald dat het de eerste maal is dat de begroting van onderwijs in de Vlaamse Raad wordt behandeld, wat in feite de aanleiding zou moeten zijn tot het uiten van feestklanken.

Dit zeer belangrijk debat, dat straks nog een verlengstuk zal krijgen, wordt overschaduwed door een paar spijtige gebeurtenissen, onder meer het feit dat de verslaggever zich veroorlooft om bij het begin van de bespreking afwezig te blijven. Dit is voor een begrotingsbespreking uniek in de parlementaire traditie. Het dient dan ook te worden onderstreept dat dit geenszins bijdraagt tot het gestalte geven aan de besprekingen die wij in deze Raad voeren.

Een tweede belangrijk gebeuren dat de bespreking van de begroting overschaduwet is het feit dat, aan het einde van de parlementaire zitting, wij gedwongen worden aan over-acting te doen. Daarmee bedoel ik dat én de begroting én het straks te behandelen mammoetdecreet, in één koningin-nenrit — om het in welertermen uit te drukken — moet worden besproken. Dit is van het goede te veel.

Beysen

Belangrijker dan deze beschouwingen is echter dat wij met de begroting onderwijs gehandicapt aan de startlijn komen, omdat de Vlaamse meerderheid in de Kamer — CVP, SP en Volksunie — heeft nagelaten om de voor onze gemeenschap nadelige verdeelsleutel inzake onderwijskredieten te corrigeren ter gelegenheid van de bespreking van de financieringswet van Gewesten en Gemeenschappen.

Vlaanderen, en inzonderheid de Vlaamse onderwijswereld, zal op termijn deze lankmoedigheid duur betalen. Dit zal tijdens de komende jaren scherper en scherper tot uiting komen.

Met deze gegevens voor ogen hebben wij tijdens de Commissievergaderingen voorgesteld om, binnen de Commissie Onderwijs, hoorzittingen te houden, waarbij de inrichtende macht de gelegenheid zou worden geboden om de leden van de Commissie Onderwijs inzicht te geven in de behoeften en de verwachtingen van het onderwijsmilieu ten aanzien van het beleid in de komende jaren.

Ik merk tot mijn spijt dat ook de Voorzitter van de Commissie niet aanwezig is, maar ik hoop desalniettemin dat met deze suggestie rekening zal worden gehouden. In de Commissie werd het een waardevol initiatief genoemd, maar beschouwde men het in de gegeven omstandigheden als een afremmend gebaar voor de bespreking die wij nu voeren. Gelet op het feit dat wij nu de volledige onderwijsbevoegdheid in handen hebben, blijf ik erbij dat het noodzakelijk is in de Commissie voor Onderwijs de inrichtende machten te horen.

Niet alleen de uiteindelijke communautarisering van de onderwijsmaterie was dit jaar belangrijk. Even belangrijk waren de oprichting van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs, de invoering van het eenheidstype en het opnieuw bespreekbaar maken van het dossier van het universitair onderwijs. Verder is er ook heel wat te doen geweest over het invullen van de lestij-

denpakketten, de herwaardering van het lerarenambt en de versnippering van de middelen voor wetenschappelijk onderzoek.

Tijdens mijn uiteenzetting zal ik slechts twee van deze belangrijke items behandelen, namelijk het universitair onderwijs en de herwaardering van het lerarenambt. Straks, tijdens de behandeling van het mammoetdecreet zullen wij trouwens de gelegenheid hebben om op de andere onderwerpen dieper in te gaan.

De bespreking van het universitair dossier werd in de nationale Regering jarenlang geblokkeerd door het spanningsveld tussen de Nederlandstalige en de Franstalige sector. De communautarisering van het onderwijs heeft het mogelijk gemaakt dit dossier opnieuw te openen. Wat te verwachten viel, is ook gebeurd: de universitaire centra en de universiteiten hebben een verlanglijstje opgesteld. Bij het overlopen van dit verlanglijstje, zou men zomaar geloven dat alles weer mogelijk is en dat wij bijna zijn terecht gekomen in de sfeer van de universitaire expansie zoals wij die vroeger hebben gekend. Wanneer de Vlaamse Liberalen het debat over het universitair onderwijs opnieuw op gang brengen, doen zij dit vanuit het standpunt dat alleszins moet worden vermeden dat het debat wordt gedomineerd door „subregionale” discussies. Laat er geen twijfel over bestaan: er moet nu meer worden gedaan dan zoeken naar oplossingen ad hoc voor de specifieke problemen die uiteraard in elke instelling aanwezig zijn. Nu en ook in het najaar moeten wij ervoor zorgen dat wij de echte vragen niet uit de weg gaan. Ik som er enkele op. Hoeveel universiteiten heeft Vlaanderen werkelijk nodig en wat is de optimale regionale spreiding ervan? Indien het financieringsmechanisme wordt aangepast — iedereen is het erover eens dat dit noodzakelijk is — wat zullen dan de nieuwe regels zijn?

Wat is de rol van de kandidatuurinstellingen; gaat het alleen over onderwijs of over onderwijs en research? Moet zulks autonoom gebeuren in iedere instelling, of gebeurt dit in samenwerking met andere instellingen?

Wat wil Vlaanderen doen met de post-universitaire specialisatie en met de her- en bijscholing? Wie moet dit betalen? Is de subsidiëring dezelfde voor een part-time student, bijvoorbeeld een werkstudent, als voor een normaal student?

Hoe kan, mede in een Europees perspectief, en over de privé en subregionale belangen heen, het rendement en de kwaliteit van de universiteiten worden verbeterd?

Welke is de toekomstige relatie tussen de universiteit en de HOBU-instellingen, inzonderheid deze van het lange type?

Deze vragen moeten aansporen tot bezinning, maar ze vragen vooral een dringend antwoord. De bereidheid is er om dit dossier verder uit te diepen en om, wellicht reeds in het najaar, gestalte te geven aan een plan voor de universiteiten in Vlaanderen.

Om daarover een sereen debat te kunnen voeren, moet er eerst klaarheid worden gebracht inzake de financiering. De PVV stelt voor dat aan de universitaire instellingen gedurende een periode van maximum vijf jaar, of tot het in voege treden van een nieuwe financieringswet voor het universitair onderwijs, de huidige subsidiëring zou worden bevroren. Als basis voor de nieuwe financieringswet pleiten wij ervoor dat op een evenwichtige manier rekening zou worden gehouden met studentengebonden criteria en met de noodzaak over voldoende middelen voor onderzoek te kunnen beschikken.

Ook op het vlak van de rationalisatie moet er klare en duidelijke taal worden gesproken. De PVV is de mening toegedaan dat het universitair onderzoek in Vlaanderen moet worden gegroepeerd rond vier grote universitaire polen, met name Gent, Leuven, Brussel en Antwerpen. Vanuit dit uitgangspunt moeten de diverse actuele vragen van de instellingen worden bekeken. Het lijkt ons dus niet zinvol de problemen van het Limburgs Universitair Centrum, om enerzijds haar studentenbevolking op peil te houden en anderzijds toegang te krijgen tot onderzoeksfinanciering, op te lossen via een uitbreiding

Beysen

van de onderwijsopdracht en de integratie van de Economische Hogeschool van Limburg als een Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen. Deze oplossing is immers regelrecht in strijd met het streven naar rationalisatie en betekent de definitieve stap in de richting van een vijfde universitaire pool in Vlaanderen in afwachting dat eventueel Kortrijk zesde wordt.

Het recente advies dat de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid daarover heeft uitgebracht is een waardevolle bijdrage tot het oplossen van het probleem en kan als uitgangspunt worden genomen voor een gesprek.

Bovendien moet men zeer goed beseffen dat de integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het LUC een sneeuwbal effect zal veroorzaken, denken wij maar aan de tolken en de industriële ingenieurs die ook reeds geruime tijd een universitaire erkenning verlangen.

Ons inziens dient het debat veeleer verlegd naar het gemotiveerd verzoek van het academisch kader van het LUC om toegang te krijgen tot de financieringskanalen van het wetenschappelijk onderzoek. Het LUC telt immers een reeks gekwalificeerde vorsers en heeft onmiskenbaar een wetenschappelijk potentieel opgebouwd. Dit aanwezig onderzoekspotentieel moet volwaardig kunnen gevaloriseerd worden. Daarom dient een aangepaste formule te worden gevonden om het LUC toegang te verlenen tot de onderzoeksfinanciering.

Gelet onder meer op de juridische structuur van het Limburgse Universitair Centrum is de associatie met de universiteit van Antwerpen ongetwijfeld één van de meest geschikte formules. Bovendien wordt hierdoor de noodzakelijke concentratie van het onderzoek in grotere entiteiten bevorderd. Deze associatie kan worden gerealiseerd parallel met een dringende noodzakelijke integratie, in een confederaal model, van de drie Antwerpse instellingen tot de vierde Vlaamse universiteit.

Voor de andere onvolledig uitgebouwde instelling, het UFSAL, dient ons inziens een associatie met de KUL te worden overwogen waarbij de onderwijsbevoegdheid binnen het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde evenwel beperkt dient te blijven.

Op het vlak van de programmatie moet ervoor worden gezorgd dat de universitaire instellingen kunnen inspelen op de veranderingen in wetenschap en samenleving. Daarom moet de programmastop worden gelicht. Zulks mag evenwel niet opnieuw leiden tot verspilde duplicatie, er dient integendeel te worden gezorgd voor complementariteit en profilering. Elke universiteit die een nieuw programma wenst in te richten of een nieuwe richting wenst te ontwikkelen zal dan ook een voorstel tot rationalisatie van de bestaande programma's, richtingen en faculteiten moeten indienen.

Een dergelijk rationalisatievoorstel kan bestaan uit het opheffen of beperken van minder toekomstgerichte programma's of uit een hergroepering van bepaalde richtingen in samenwerking met andere universitaire instellingen.

Hoe dan ook, nieuwe programma's zullen in de toekomst alleen maar kunnen worden toegelaten indien zij inspelen op nieuwe behoeften.

Mijnheer de Minister, ik hoop dat u die stelling wil onderschrijven. In verband met het inspelen op nieuwe behoeften moet trouwens worden gewezen op het feit dat, in vergelijking met de Verenigde Staten en Japan, Europa een aanzienlijke achterstand heeft inzake bij voorbeeld de opleiding van nieuwe ingenieurs. Dit geldt ook voor België en inzonderheid voor Vlaanderen.

De oprichting van een faculteit Toegepaste Wetenschappen te Antwerpen, de economische groeipool bij uitstek in het Vlaamse land, zou dan ook een belangrijke strategische beslissing kunnen zijn in het kader van de nieuwe universitaire ontwikkeling waar wij voor staan. Uiteraard moet aan de creatie van een dergelijke faculteit de eis worden verbonden dat

het akkoord tussen de Antwerpse instellingen tot een nauwere samenwerking kan worden geconcretiseerd.

Tenslotte vraag ik ook aandacht voor de Rijksuniversiteit van Gent. Gent is de universiteit van de Vlaamse Gemeenschap. Het financieel probleem van deze universiteit wordt best nu op een definitieve wijze opgelost. Ik zie nochtans dat in de begroting voor 1989 daarvoor de nodige middelen niet voorhanden zijn. Een verdere ontwrichting van de financiële structuur van de universiteit van Gent biedt deze universiteit geen enkele verdere toekomst. Het weze dan ook beklemtoond dat de in het vooruitzicht gestelde beheersautonomie van het RUG geen enkele zin heeft zonder een oplossing te vinden voor de financiële problematiek. Tot daar, mijnheer de Voorzitter, het eerste luik van mijn uiteenzetting, handelend over de universitaire problematiek.

In een tweede, zij het bondiger gedeelte, vraag ik de bijzondere aandacht van de Vlaamse Raad voor de situatie van het lerarenambt. Op enkele jaren tijd zijn wij in een totaal veranderende situatie terecht gekomen. Er dreigt nu zowaar een tekort aan leerkrachten, al is zulks sterk afhankelijk van vak tot vak. Het opnieuw aantrekkelijk maken van het lerarenambt zal ongetwijfeld nopen tot loonsverhogingen en tot een aantal andere niet onbelangrijke elementen zoals het bieden van een grotere stabiliteit van de betrekking aan één school, tot een vluggere vaste benoeming en misschien zelfs tot het invoeren van een soort „merit-rating”, een beoordeling naar prestatie. In de Commissie werden deze recente ontwikkelingen vrij uitvoerig besproken. Mijnheer de Minister, u hebt toen gezegd dat een herwaardering van het lerarenambt op het loonsvlak met een loonsverhoging van tien procent — wat niet veel is procentueel bekeken — op uw begroting een weerslag van niet minder dan twaalf miljard zou vergen. (*Instemmend gebaar van minister Coens*)

Dit is dan nog niet het summum van de verwachtingen die misschien worden gekoesterd. Wel wetend dat te-

Beysen

genover een mogelijke loonsverhoging van tien procent twaalf miljard staat, moet men in het onderwijs be- seffen — en dit zijn geen sympathie- ke woorden tegenover de onderwijs- wereld en inzonderheid de onderwijs- mensen — dat loonsverhogingen in ieder geval moeten worden gekop- peld aan meer prestaties of aan ande- re mogelijkheden die dan moeten worden onderzocht.

Ik meen dat hier duidelijk moet wor- den gezegd dat wij onze kop niet in het zand moeten steken en dat wij moeten stellen dat, indien echt een loonsverhoging wordt gevraagd, daar ook iets tegenover moet worden ge- plaatst. Eén van de mogelijkheden is het leveren van meer prestaties. Ik wil daar onmiddellijk aan toevoegen — want ik zie de collega's Leysen en Van Peel instemmend knikken en ik ben daar zeer tevreden mee — dat dit een ferme uitdaging zal inhouden en dat men heel wat moeilijkheden zal moeten overwinnen. Wij mogen immers niet vergeten dat onze leer- krachten momenteel een dieptere- cord op hun naam hebben staan inza- ke uren prestaties per week. Dit diepterecord moet nog worden ge- koppeld aan het feit dat nergens ande- rs dan bij ons de klassen zo klein zijn, wat natuurlijk een pedagogisch comfort inhoudt, maar dit valt zeer duur uit als wij de cijfers gaan bekij- ken.

In de veronderstelling dat men deze stap niet zou willen of kunnen zetten, geloof ik dat een andere mogelijk- heid moet worden onderzocht om de herwaardering van het lerarenambt te kunnen financieren. Die andere mogelijkheid is het beperken van het aantal scholen, want wie durft hier tegenspreken dat wij, inzonderheid in het secundair onderwijs, over te- veel scholen beschikken? De hoofd- oorzaak voor het feit dat wij over teveel scholen beschikken is de ver- zuiling, waardoor rijks-, gemeentelij- ke, en vrije scholen elkaar naar de kroon steken voor een vaak te kleine en bovendien steeds slinkende popu- latie.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, zolang dat pro-

bleem niet wordt aangepakt, zolang de kost, veroorzaakt door de verzuiling, niet wordt weggewerkt, blijft het onderwijs in Vlaanderen stief- moederlijk behandeld.

Mijnheer de Voorzitter, als ik mezelf goed beluisterd heb zou ik mij aan het slot van dit betoog kunnen laten verleiden tot het plaatsen van een ad- vertentie onder de hoofding „Ge- vraagd: miljarden voor het onder- wijs”. Maar, liever dan die weg op te gaan moeten wij de uitdaging aan- kunnen om met de voorhanden zijnde middelen in uw begroting een ver- nieuwend onderwijsbeleid uit te bou- wen. Ik hoop dat ik aan de hand van deze uiteenzetting daartoe een aantal bouwstenen heb aangereikt.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat het niet ge- past is, maar ik zou drie concrete vra- gen willen stellen aan de Minister.

De Voorzitter : Als u zeer kort bent en als de Minister er geen bezwaar tegen heeft kan u dat doen, maar ik had u van de lijst geschrapd. U krijgt het woord, maar dit is natuurlijk een ongebruikelijke procedure.

De heer J. Laverge : Ik had ook twee vragen willen stellen.

De Voorzitter : Als u twee concrete vragen heeft kan u die ook stellen, maar ik kan geen speeches meer toe- staan. (*Protest van de heer Laverge*)

U is geschrapd van de sprekerslijst. Als u er bezwaar tegen heeft dat me- vrouw Maes in het kort haar drie vra- gen formuleert, dan ontnem ik haar het woord. Anders sta ik toe dat u ook in het kort uw twee vragen stelt.

De heer J. Laverge : Mijnheer de Voorzitter, mijn vraag was gericht tot Minister Dewulf, inzake vorming, en niet aan Minister Coens.

De Voorzitter : Er werd gisteren me- gedeeld dat Minister Coens via zijn kabinetsmedewerkers de vragen zal overmaken aan Minister Dewulf. U mag uw vragen stellen, maar dan zeer kort.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Voorzitter, ik had aan de Minister

willen vragen of hij overweegt om de urenstop voor het kunstonderwijs op te heffen. Ik wil de Minister erop wij- zen dat een aantal kunstscholen met beperkt leerplan op het ogenblik met zeer grote moeilijkheden kampen.

Er is in deze sector een groot oneven- wicht ontstaan doordat voor bepaal- de scholen de urenstop werd opgehe- ven en voor andere niet. Dit betekent dat de verdeling van de uren op een totaal onoverzichtelijke wijze is geor- ganiseerd.

Dat is de eerste vraag.

De tweede vraag heeft betrekking op het industrieel leercontract. Wij stel- len vast dat het systeem van deeltijds schoollopen en deeltijds werken suc- ces kent onder meer omdat de werk- gevers- en werknemersorganisaties er eerder aarzelend tegenover staan. In Duitsland werkt 60 procent van de 16- tot 18-jarigen in een systeem met industrieel leercontract.

Na vijf jaar deeltijds onderwijs — een uitstekend experiment — vraag ik de Minister of hij eraan denkt dat te ver- algemenen en in welke vorm dit zal gebeuren. Is de aarzelende houding op het ogenblik weggenomen?

Ik zal mij tot deze vragen beperken, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter : Mijnheer Laverge, ik stel voor dat u nu uw vraag aan Minister Dewulf stelt.

De heer J. Laverge : Mijnheer de Voorzitter, ik zal meteen een vraag stellen aan Minister Coens over het probleem van de beroepsopleiding.

Wij stellen vast dat de vorming zwaar gehandicapt is omdat het onderwijs in veel gevallen niet de voorbereidin- gen biedt voor bepaalde beroepen.

Ik wil de Minister vragen of er geen poging kan worden gedaan om het technisch en beroepsonderwijs meer te stimuleren en dus om het beroeps- vormend onderwijs meer te stimule- ren dan het algemeen onderwijs. Men heeft de jongste tien jaar vastge- steld dat men meer en meer naar het algemeen vormend onderwijs is geë- volueerd en dat men het technisch onderwijs stiefmoederlijk heeft be-

Laverge

handeld met alle gevolgen voor het economisch leven.

Ik vraag dat de Minister initiatieven neemt voor promotie, stimulering en publiciteit naar ouders en leerlingen om deze wijze van opleiding te stimuleren.

De Voorzitter : Minister Coens heeft het woord.

Minister D. Coens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de leden die het woord hebben genomen en getuigenis hebben gebracht niet alleen van hun interesse voor de onderwijsproblematiek maar ook van hun ruime dossierkennis.

Ik zal pogen zo goed mogelijk te antwoorden en ik begin bij de laatste vraag om uiteindelijk te belanden bij de eerste vragen.

De heer Laverge heeft een vraag gesteld over de aansluiting tussen opleiding en beroep. Deze zorg wordt terecht geformuleerd.

Er beweegt een en ander in het technisch en beroepsonderwijs via de bijzonder degelijk werkende Hoge Raad voor Technisch en Beroepsonderwijs. Daarin zijn opgenomen werkgevers en werknemers, niet alleen van de onderwijssectoren, patronen en KMO, vertegenwoordigers van het personeel en maatschappelijke instanties.

Zij hebben de beroepsprofielen per sector uitgetekend. Aan het bedrijfsleven werd de vraag gesteld welk soort mensen zij nodig hebben. Daarna werd de vertaling gemaakt — en men is er trouwens nog mee bezig — naar de leerplannen toe. Ik meen dat het zeer nuttig is dat het bedrijfsleven spreekt en wij daarna vanuit het onderwijs zien hoe deze ideeën kunnen worden vertaald. Toch moet een onderscheid worden gemaakt tussen datgene wat van onderwijs mag worden verwacht en datgene wat eigenlijk de opdracht blijft van het bedrijfsleven zelf inzake opleiding. Inderdaad, wanneer men de huidige dynamiek van het sociaal en economisch leven vaststelt, kan moeilijk van het

onderwijs worden geëist dat pasklare vakmensen voor de diverse functies worden geleverd, laat staan vakmensen die in staat zullen zijn op basis van hun opleiding de functies van morgen en overmorgen te vervullen.

Wij hebben er alle belang bij degelijk gevormde mensen op te leiden in het secundair onderwijs. Dat is meer dan een beroepsopleiding. Het moeten waardevolle mensen zijn, weliswaar met een zekere vorming, maar zij moeten ook openstaan voor de diverse vormen van het maatschappelijke leven, zonder echter al te veel de nadruk te leggen op specialisatie. Inderdaad, niets is zo kwetsbaar en broos als specialisatie, zeker wanneer zij op een te vroege leeftijd wordt opgebouwd. Het draagvlak moet worden versterkt zodanig dat men in staat is zich geregeld te heroriënteren en bij te scholen in functie van de zo snel evoluerende specialisatie.

Ik pleit samen met u voor een valorisatie van het technisch en beroepsonderwijs. Laten wij dit echter niet te veel toespitsen op specialisatie, maar wel een ruimere polyvalentie inbouwen zodanig dat het bedrijfsleven in staat is op deze scholing efficiënt in te spelen.

Wat de vragen van collega Maes betreft in verband met de urenstop in het kunstonderwijs, kan ik het antwoord nu nog niet geven. Het is weliswaar een rechtmatige en begrijpelijke vraag. In het kader van de begroting 1990 zullen wij met deze vraag worden geconfronteerd, niet over meer middelen zoals collega Beysen heeft gesteld, maar wel hoe wij de toegekende middelen optimaal kunnen gebruiken. Er rijzen ook nog andere vragen en het probleem is hoe men precies de zaken schikt en herschikt. Ik zie momenteel niet de mogelijkheid de urenstop in het kunstonderwijs tegen september aanstaande op te heffen, maar ik geef toe dat deze situatie inderdaad niet houdbaar is.

Samen met u, mevrouw Maes, en vele anderen die deze sector door en door kennen, wil ik graag spoedig na het reces een gesprek voeren in verband met het kunstonderwijs. Ik zou

nu reeds een aantal elementen kunnen aangeven, maar misschien reserveren wij beter deze ideeën voor het toekomstig gesprek. Dit kan wat mij betreft prioritair zijn. Ik heb nood aan een gesprek en een overleg met de collega's in de onderwijscommissie omtrent de immense opdracht die wij moeten vervullen in verband met de 120 à 130.000 mensen in het kunstonderwijs, een expansie die niet bij te houden is wanneer het huidige systeem wordt voortgezet. Wanneer nu meer uren worden toegekend is het hek van de dam en komt men tot een explosie die niet meer is tegen te houden.

Ik onderken de problematiek en beklemtoon de budgettaire implicaties. Na alle adviezen doorgenomen te hebben vind ik het overleg tussen de politieke instanties prioritair. En na twintig jaar politieke ervaring waarvan tien op regeringsniveau ben ik er diep van overtuigd geraakt dat wij — en dan bedoel ik zowel de wetgever als de uitvoerende macht — het best geplaatst zijn om het algemeen belang te formuleren. Zo een grondig overleg kan ook aan de basis liggen van de revalorisatie van onze parlementaire democratie. Hierover uitweiden zou mij te ver leiden. Daarvoor is de tijd te kort en het moment niet geschikt. Ik zou het wel op prijs stellen dat het overleg over deze studierichting prioritair op de agenda van de Commissie wordt geplaatst. Ik beschik over voldoende elementen om dit dossier te stofferen.

Het verheugt mij dat het industrieel leercontract deel uitmaakt van de leerplicht. In Duitsland heeft het Dual-systeem, systeem van deeltijds leren, deeltijds werken — een grote traditie. In Duitsland doet het bedrijfsleven veel meer om de vakken van de werknemers te bevorderen. Ook ons bedrijfsleven zou moeten worden wakker geschud om ter zake meer verantwoordelijkheid op te nemen. De medewerking van het bedrijfsleven vormt eigenlijk het probleem. Het Dual-systeem kan maar succesvol zijn wanneer het bedrijfsleven er volop op inspeelt, en niet vrijblijvend. Het bedrijfsleven zou moeten beseffen dat investeren in opleiding in het welbegrepen eigen belang

Coens

is. Nu goed opgeleide werknemers schaars worden en de expansie aanhoudt, groeit dit besef gelukkig. Werkgevers en werknemers zullen met zijn allen iets aan de opleiding moeten doen. Ieder zijn verantwoordelijkheid, maar mocht ik zelf directe syndicale verantwoordelijkheid dragen, dan zou de opleiding van toekomstige werknemers voor mij het allerbelangrijkste zijn. Kwalificatie en bijscholing zouden voorrang krijgen op al het andere. Ik kan de syndicaten in hun opstelling maar volgen in de mate dat ze aan de opleiding voorrang verlenen. Dat heb ik tot op heden onvoldoende gezien. Na deze wenk ten opzichte van syndicaten zou ik de werkgevers willen vragen zich niet te beperken tot platonische liefdesverklaringen ten aanzien van het onderwijs. De bijdrage van ons bedrijfsleven in de opleiding kan de vergelijking met Duitsland en ook met Nederland niet doorstaan. Ik geloof in de formule van het industrieel leercontract waar we nu vijf jaar ervaring mee hebben, maar binnen de algemene onderwijsraad zouden we tot een breed overleg moeten komen tussen werkgevers en werknemers om de professionele kwalificatie in de toekomst te vergroten. En dan denk ik niet alleen aan de inrichtende machten van het onderwijs en de onderwijscentrales, ik zie dit veel breder.

De heer J. Laverge : Mijnheer de Minister, in aansluiting op uw antwoord wens ik de volgende bedenking te formuleren. U zegt terecht dat er in het onderwijs een grote bezorgdheid bestaat opdat de afgestudeerden in de toekomst hun job zouden kunnen uitoefenen. Ik meen ook dat de propaganda voor het technisch en het beroepsonderwijs gestoeld was op het feit dat te veel jongeren in het algemeen vormend onderwijs terecht kwamen. U weet zeer goed dat de overgang van het algemeen vormend onderwijs naar een beroepsfunctie zeer moeilijk is. Op 18-jarige leeftijd is de richting voor een groot deel gedefinieerd. Dit is trouwens door statistieken bewezen. De bocht naar een technische of een beroepsrichting is dan ook zeer moeilijk.

Uit mijn ervaring met de beroepsop-

leiding kan ik zeggen dat de PMS-centra zeer grote problemen hebben om de ouders ervan te overtuigen hun kinderen naar het technisch of het beroepsonderwijs te sturen. Ik vraag dan ook dat de promotiecampagne voor het technisch en het beroepsonderwijs zou gericht zijn op de herwaardering van dit onderwijs. Zoals collega Mevrouw Maes kan ik ook stellen dat in Duitsland het probleem heel anders ligt. Immers, daar staat het technisch en het beroepsonderwijs op een hoger waarderingsniveau, zowel bij de leerlingen als bij de ouders. De historische evolutie van de jongste twintig jaar is de oorzaak van de problemen die wij thans kennen. Het probleem stelt zich trouwens ook bij het deeltijds leren en het deeltijds arbeiden. In het bedrijfsleven hebben wij een tekort aan jongeren die in dat systeem willen stappen, hoe eigenaardig het ook is, omdat de voedingsbodem voor het technisch- en beroepsonderwijs zo afgeslankt is. In bepaalde sectoren zijn er zo weinig leerlingen aanwezig om deze voor mij positieve oriëntatie van deeltijds leren en deeltijds werken voldoende in te vullen.

Minister D. Coens : Aansluitend op wat u zegt ben ik blij er te kunnen aan toevoegen dat wij met het nieuwe kader van het secundair onderwijs in ruime mate tegemoetkomen aan de door u gestelde problematiek. Immers, in het eerste jaar van het secundair onderwijs zal men nu niet de keuze moeten maken. Er is een gemeenschappelijke opleiding en pas na het onderkennen van de mogelijkheden ingebouwd in de technologische vorming — die dan ook volwaardig moet zijn — gaat men op een gemakkelijker wijze voor degenen die daartoe beter geschikt zijn technisch of eventueel beroepsonderwijs verkiezen. Bovendien komt het er ook op aan de revalorisatie van het technisch onderwijs als zodanig te versterken door ook iedereen ervan te overtuigen dat men een degelijke en bredere algemene vorming kan bekomen mede via de weg van het technisch onderwijs. Dit is geen minderwaardige vorm van onderwijs. Het is een gelijkwaardige maar enigszins verschillende vorm.

Ik ben het met u eens. Wij hebben de slogan gebruikt : „technisch sterk, zeker werk”. Die problematiek van „zeker werk” is, gelukkig maar, niet meer zo acuut. Dat was wel zo in de periode van hoge werkloosheid waar wij het appel naar werkgelegenheid wel konden onderstrepen. Het is evident dat wie alleen algemeen vormend secundair onderwijs heeft gevolgd en dan op de arbeidsmarkt terecht komt een structureel werkloze dreigt te worden. Degene die uit het algemeen vormend secundair onderwijs komt moet hoger of universitair onderwijs volgen en daarin slagen. Dat laatste is niet zo evident want u weet dat de helft niet slaagt. Dat zijn dan degenen die persoonlijk en professioneel vaak in moeilijkheden geraken. Het bedrijfsleven biedt echter schitterende mogelijkheden voor het technisch onderwijs met het ingebouwde vakmanschap. Ik ben het met u eens om dit sterk te onderstrepen. Ik meen dat het nieuwe kader van het secundair onderwijs ons daarbij helpt. Het is echter zo dat de mentaliteit van de mensen in het algemeen wat achterna komt op de structurele veranderingen die worden ingevoerd. Sociologisch noemt men dat „a cultural lack”.

Collega Beysen, u heeft twee belangrijke problemen aangesneden waarop ik even zal ingaan te meer omdat andere collega's het daarover gisteren ook hebben gehad.

Eerst en vooral een woordje over het universitair onderwijs in Vlaanderen. Wij zijn daarvoor nu zelf verantwoordelijk.

Jarenlang hebben wij die problematiek beleefd in een onzuivere situatie. Die materie kon niet serieus worden behandeld omdat het telkens tot botsingen kwam tussen de Nederlandstalige en de Franstalige sector. Wij werden destijds in die dialectiek meegesleurd maar ik veronderstel dat, wanneer wij over bepaalde problemen autonoom hadden kunnen beslissen, wij dit in een breder en fundamenteeler kader hadden kunnen aanpakken. Dit is geen verwijt aan onze Franstalige collega's, vermits zij in een gelijkaardige toestand verkeerden. Wij bevonden ons gewoon

Coens

in een onmogelijke situatie omdat, ofschoon de Franstaligen slechts 40 à 45 procent van 's lands bevolking uitmaken, zij over meer universiteiten en faculteiten beschikken. Ook was er al een vertekend beeld door de vraag van buitenlandse studenten.

Nu we zelf verantwoordelijk zijn, moeten wij ons beleid uitstippelen. Vandaar dat zowel de Executieve als ikzelf geweigerd hebben één of meerdere specifieke problemen zomaar meteen op te lossen zonder ons uit te spreken over de gefundeerdheid ervan. Wij hebben altijd gesteld dat dit in een algemeen concept moest gebeuren. Ooit heb ik de vraag gesteld of de universiteit Vlaanderen denkbaar is met een aantal steunpunten in de grote centra, wel te verstaan ieder met een historische of filosofische eigenheid. In ieder geval moet er meer overleg worden gepleegd.

Na het reces zullen wij zo spoedig mogelijk de basiselementen ter discussie brengen. Het advies van de VLIR, de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid en de Vaste Raad

voor het Hoger Onderwijs, werd ons overgemaakt. Er is niet alleen het probleem van bepaalde lokaliteiten maar eveneens de problematiek inzake het architectuuronderwijs. Tevens is er de problematiek betreffende de opleidingen van toegepaste economische wetenschappen aan onze economische hogescholen en aan de universiteiten, die allebei hetzelfde diploma afleveren. Ook voor de vertalers-tolken rijzen er reeds lang problemen, onder meer in Antwerpen. Voor de industriële ingenieurs zullen wij moeten nagaan hoe wij de brug kunnen leggen naar de universitaire opleiding van ingenieur.

Kortom, wij worden dagelijks geconfronteerd met concrete vragen zodat een globaal concept hoog nodig is. Ook voor de collega's van de Commissie heb ik het advies opgevraagd van de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid. Die nota dient zo vlug mogelijk ter tafel gelegd zodat wij daaruit misschien oriëntaties kunnen opbouwen waaruit de Executieve conclusies moet trekken. Die kunnen onder de vorm van ontwerp-decreten worden verwezenlijkt. Het gaat in-

derdaad over de nieuwe financiering, over de rationalisatie en de programmatie alsook over de autonomie. Ik meen dat het ganse wetgevend arsenaal met betrekking tot de universiteiten aan de orde is. U kan niet een of ander aspect uitsluiten. Wij zullen ons niet kunnen beperken tot de universiteiten in se maar zullen ook het HOBU en bijzonder het HOLT hierbij moeten betrekken.

Gedurende het jaar 1977 hebben wij in de meest positieve geest getimmerd aan het nieuwe concept hoger onderwijs van het lange type, dat een universitair niveau heeft. Dat was niet eenvoudig. Met die problematiek hebben wij jaren geleefd. Iedereen erkent de uitzonderlijke waarde en de betekenis van die studierichtingen. Ik denk onder meer aan de vorming van industriële ingenieurs. Inmiddels staan we tien à twaalf jaar verder. Nu moeten wij de vraag stellen hoe wij een relatie kunnen leggen tussen de universiteiten en die instellingen. De hogere onderwijsstudieopleidingen mogen niet verkommen. Zij zouden voor een stuk moeten worden gevoed door de universiteiten, waar het wetenschappelijk onderzoek moet worden geconcentreerd. Het is duidelijk dat wij ons niet kunnen veroorloven hier tot een versnippering over te gaan.

Er zijn bij ons al zo veel universitaire instellingen. Het is echter noodzakelijk dat deze instellingen, via de mensen die er les geven, up to date te blijven qua achtergrond, bagage en vernieuwing van inzichten. Een zekere binding tussen de universiteiten en die lesgevers is noodzakelijk. Ik hoop dat wij in staat zullen zijn dat te bereiken. Dit betekent nog niet dat al deze instellingen universiteiten moeten worden. Wij moeten deze problematiek in een open geest durven onderzoeken, meer in het bijzonder naar aanleiding van de concrete vragen die ons werden gesteld.

In concreto werden een aantal opties naar voren gebracht. Ik denk dat het waardevol is dat de diverse partijen perspectieven aangeven. Alles is bespreekbaar en men moet zijn nek durven uitsteken om een aantal dingen duidelijk te maken. Laat elke

De heer C. Moors (CVP), Secretaris van de Raad, bracht verslag uit over de onderwijsproblematiek, als introductie tot de algemene bespreking van het onderwijsdecreet

Coens

partij dat maar doen, zij het onder de vorm van alternatieven. Nadien zullen wij dan wel zien waar we uitkomen. Ook de Vlaamse Executieve zal daaruit een aantal conclusies kunnen trekken. Ik geloof in dit debat dat leidt tot de grootst mogelijke consensus omtrent het nieuwe project van het tertiair onderwijs in Vlaanderen. Want daarover gaat het.

Wij moeten in de Commissie Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Raad bewijzen dat wij tot meer in staat zijn dan de direct betrokkenen. Het zal veel moed vergen om de lokale problematiek te overstijgen en te stellen dat de toekomst en het algemeen Vlaams belang wel bepaalde oplossingen vereisen. Wanneer men de direct betrokkenen in de diverse lokaliteiten aanhoort, dan weet men dat die oplossingen niet noodzakelijk samenvallen. Ik ga deze zaak nu niet in detail bespreken want dat is niet mogelijk.

Er is ook de herwaardering van het lerarenambt. Gisteren hebben tal van collega's zich hierover uitvoerig en fundamenteel uitgesproken.

Mijnheer Beysen, u gaat uit van een tekort aan leerkrachten. Ik wil dat relativeren. Dit tekort is niet overal hetzelfde. Het is slechts één uitgangspunt naast andere die belangrijker zijn. De problematiek van de maatschappelijke waardering van het lerarenambt bestaat. Dat geldt trouwens ook in verband met het openbaar ambt, de gezondheidszorg, de welzijnzorg en met betrekking tot alles wat zich niet onmiddellijk in de industriële produktieve sector afspeelt. Iedereen zal het er nochtans over eens zijn dat het voor onze toekomst van levensgroot belang is dat wij in het onderwijs beschikken over leraren die én opvoeders zijn én overbrengers van kennis en kunde. Onze toekomst kan enkel worden verzekerd door gekwalificeerde beroeps-personen.

Wij kunnen daarover veel theorie verkopen. Men zal dat echter willen vermijden. U komt vrij snel tot die conclusie. Het is echter meer dan dat. Het is ook een kwestie van sta-

tuut. U hebt daar tevens op gewezen. Wanneer stapt men eigenlijk in de carrière op een goede manier? Hoe stabiel is de betrekking? Hoeft dat een betrekking voor het leven te zijn? Wanneer men die betrekking verliest moet dan meteen een behoud van wedde voor enkele jaren worden verzekerd, enzovoorts? Dat zijn allemaal dingen die moet vragen bij hun benadering. De heer Van Peel heeft heel die problematiek op een uitstekende wijze naar voren gebracht.

Ik kan mij voorstellen dat onze syndicale verantwoordelijken, wanneer zij eerlijk doordenken, hier voor een bijzonder zware problematiek worden geplaatst. Het zijn zij echter niet alleen die de dingen moeten oplossen. Zij zullen alles vanuit de bestaande situatie beoordelen. Wij moeten in staat zijn dit alles te overstijgen en de vraag stellen waar wij naartoe willen. Het is niet alleen een kwestie van statuut. Het is ook een zaak van versterking van de opleiding. Nu trekken wij alleen als werknemers aan degenen die bij wijze van spreken de tweede keus nemen, wat vroeger duidelijk een optie was. Het is ook een kwestie van navorming. Tijdens de bespreking van het decreet zullen wij daar straks nog kunnen over discussiëren. Wij hebben dat structureel in onze plannen opgenomen. Dat is heel belangrijk als hefboom ter bevordering van het peil van onze leerkrachten. Er zijn echter nog veel andere dingen aan de orde. Uiteindelijk komt het neer op het honoreren en op de budgettaire haalbaarheid van het hele opzet.

Zowel de heer Beysen als de heer Van Peel hebben gesproken over de omkadering. Wij kunnen daar niet buiten. Wij zullen trachten alles in goede termen te formuleren zodat het gesprek niet onmogelijk wordt gemaakt, want het betreft een zeer delicate materie. Dat hoef ik u niet te zeggen. De bereidheid om daarover open en eerlijk ten gronde na te denken, is niet zomaar voorhanden. Er moet een goodwill worden opgebouwd om ter zake een fundamenteel debat aan te gaan. In ieder geval kunnen wij dit gesprek niet opsluiten binnen een overleg van beleidsverantwoordelijken met de syndicaten al-

leen. Wij moeten het verruimen. Er moet immers een breed maatschappelijk draagvlak worden opgebouwd om tot een reële herwaardering te komen. Ik weet dat dit niet gemakkelijk zal gaan. Toch denk ik — misschien neemt men mij het kwalijk — dit vanuit onze verantwoordelijkheid in die termen te moeten stellen. Het gesprek in de Commissie ter zake is dus zeker heel belangrijk.

Mevrouw Leysen, u hebt heel beharrenswaardige dingen over de problematiek van het kunstonderwijs naar voren gebracht en een vijftal basisproblemen geformuleerd. Welnu, het moment voor vernieuwing en democratisering is aangebroken. Immers, iedereen de kans geven op een optimale artistieke vorming, is een vorm van democratisering. Zonder deze vorming kan men ook niet volwaardig participeren aan het maatschappelijk gebeuren.

De vraag kan worden gesteld in welke mate wij de artistieke vorming binnen het gewone onderwijs moeten versterken. Vanuit democratisch oogpunt is het aangewezen het artistieke-muziek-, zang-, woord- en bewegingsopvoeding — dit laatste houdt dan weer verband met lichamelijke opvoeding — als een volwaardig pakket in het basis- en secundair onderwijs onder te brengen. Vroeger was dit onmogelijk omdat het kunstonderwijs tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoorde terwijl het hele onderwijs onder de nationale bevoegdheid ressorteerde.

Ondanks de beste verstandhouding, kon men dit punt nooit globaal bekijken. Thans is dit wel mogelijk. Ik zal uiteraard met u ter zake voorafgaande gesprekken voeren. Dit wil niet zeggen dat het kunstonderwijs geen betekenis heeft. Integendeel, wij zullen het echter een andere situering binnen het totale opleidingsgebeuren geven.

Aan de heer Baldewijns antwoord ik dat een decretale regeling na het recess is gepland, conform het regeerakkoord. Wij beschikken over een uitgebalanceerde tekst die de binnen de Executieve gevonden compromissen,

Coens

bevat. Het gesprek hierover zal na het reces plaatsvinden, want thans wordt alle prioriteit gegeven aan het opstellen van de begroting.

Ik kan u wel zeggen dat de Executieve de financiële verrekening en de voortzetting voor het volgende jaar op de agenda van morgen heeft geplaatst. Wanneer wij in het najaar over de decretale regeling zullen beschikken, zal de aanpassing geen enkel probleem meer vormen. Ik wil echter in september niet starten zonder de zekerheid dat wij de financiële middelen zullen hebben.

Ik ontken niet dat wij ter zake met een politiek en ideologisch vertekend debat kunnen worden geconfronteerd. Ik hoop dat wij allen in staat zijn om dat te overstijgen. Er moet worden uitgegaan van de noden die bestaan in de basiseducatie. Vanuit deze sociale invalshoek moeten wij zoeken naar de meest efficiënte formulering met respect voor datgene wat reeds is opgebouwd. Het is zeer negatief om al het bestaande in het onderwijs zomaar van de kaart te vegen en te herbeginnen met een totaal nieuw concept. Wij moeten respect hebben voor het waardevolle dat reeds aanwezig is, maar tegelijkertijd moeten wij overleg plegen. Ik durf zelfs het locale niveau als heel belangrijk vooropstellen. Dit is trouwens volgens de letter en de geest van het regeerakkoord.

Wat het probleem van de kleuterleidsters betreft, werden behartenswaardige dingen gezegd. Naar mijn mening mag een revalorisatie niet zuiver lineair gebeuren. Volgens de strategie van de vakbonden zou dit wel lineair gebeuren in de hoop dat bepaalde eisen aldus zeker zijn ingewilligd. Het gevolg van dergelijke handelswijze is dan ook dat geen keuzen meer hoeven te worden gemaakt. Welnu, beleidsverantwoordelijkheid impliceert volgens mij dat bewust keuzen kunnen worden gemaakt. Feit is dat bijvoorbeeld vakbekwame leraren met een bedrijfservaring niet naar het onderwijs zullen kunnen worden aangetrokken met de toepassing van de vigerende weddeschalen.

Als men uitgaat van de idee dat het waardevol is over dergelijke personen te kunnen beschikken, kan er zeker geen sprake zijn van een lineaire weddeverhoging. Dit geldt ook voor de kleuterleidsters die ongetwijfeld een zware opdracht hebben. Ook hier is er een differentiatie en kan een kleuterafdeling met klasjes van 15 à 20 kinderen niet vergeleken worden met een klas van 30 of meer kinderen.

Het is evident dat wij ons houden aan de middelen — via het Europees Sociaal Fonds — van ons fonds voor onderwijs en vorming.

Er komt een decreet over de hervorming van het onderwijs voor sociale promotie — OSP.

De bestendige nood aan opleiding moet worden verzekerd via aangepast en zinvol onderwijs. In dit verband sluit ik aan bij de stelling van de Ministers De Wulf en De Batselier en bij wat trouwens ook in het regeerakkoord staat, dat er overleg moet worden gepleegd over wie verantwoordelijk is voor wat.

Er zijn ongeremde — ook budgettaire — expanderende onderwijssectoren.

Bepaalde richtingen in het onderwijs, onder meer het OSP, worden afgeremd. Dit moet nader worden bekeken.

Ik geloof in de unieke mogelijkheid van het onderwijs. Ik ben er mij echter van bewust dat ook andere instanties bijzonder waardevolle opleidingskansen bieden. Dit moet worden gerespecteerd.

De VDAB, de middenstandsopleidingen, landbouw en onderwijs moeten gemeenschappelijk worden benaderd. Het tot stand brengen van de hervorming van het secundair onderwijs binnen de budgettaire mogelijkheden was een zware opgave. Vaak heb ik aan collega's gezegd — zonder enig verwijt, want er werd een collegiale beslissing genomen — beseft u goed aan welke operatie wij bezig zijn, ik zit in een carcan om deze hervorming tot stand te brengen. Ik ben erin gelukt deze hervorming binnen het globaal budget te realiseren. In de Commissie heb ik verduidelijkt

waar wij de compensaties moesten vandaan halen en waar wij ze hebben gevonden. De eerste fase van de nieuwe structuur van het secundair onderwijs is beëindigd. Maar een van de grote vragen bij de begroting is: quid met de leerlingcoëfficiënt voor de volgende jaren? Het bepalen van de leerlingcoëfficiënt voor het eerste jaar was relatief eenvoudig, maar voor de komende jaren moet een onderscheid worden gemaakt tussen, onder andere het technisch en het beroepsonderwijs. Dit is een kolossale opdracht. Ik wil hier publiek stellen hoeveel imponderabilia er op het ogenblik in het onderwijs bestaan om op een adequate wijze de begroting 1990 op te stellen. Er zijn de investeringsbehoeften, de globale verdeling aan de financiële massa, de herwaarderung en dergelijke meer.

Men kan natuurlijk altijd een begroting opstellen, maar dit moet gebeuren met overleg en met dossierkennis. Er wordt vaak beweerd dat de begroting van onderwijs lang uitblijft. Dat is geen kwade wil van onzentwege. Het onderwijsdepartement staat echter voor kolossale uitdagingen en moet zoveel vragen beantwoorden dat het onmogelijk is, daaraan snel gevolg te geven.

Ik weet dat U dit vanuit uw deskundigheid volkomen begrijpt, maar het is moeilijk iedereen de zaken duidelijk te maken.

Mevrouw A. Leysen : Mijnheer de Minister, ik vraag mij af of die nuloperatie per jaar kan worden gerealiseerd. Men gaat immers een nieuwe omkaderingscoëfficiënt invoeren, maar men zal waarschijnlijk ook de oude behouden. Dat kan wel eens problemen veroorzaken. De nuloperatie kan maar duidelijk worden beoordeeld als ze in haar totaliteit is ingevoerd.

Ik vraag mij af of het doenbaar is om jaar per jaar de nuloperatie te onderschrijven.

Minister D. Coens : Het is de bedoeling dit nu globaal te regelen. Wij hebben nu voor de eerste maal de leerlingcoëfficiënt vooropgesteld. Elders geldt de schoolcoëfficiënt. Nu

Coens

moeten wij overleg plegen met het oog op de volgende jaren, op basis van leerlingcoëfficiënten. Die kunnen niet meer zo gemakkelijk worden bepaald als het eerste jaar dat een gemeenschappelijk jaar kan worden genoemd. Volgende jaren heeft men te maken met de diverse vormen van onderwijs zoals kunst- en beroepsonderwijs, technisch onderwijs enzovoort. Hoe dan ook, wij moeten het globale concept opbouwen.

Sta mij toe niet op alle details te antwoorden. Ik wil hier graag uren voor u alle vragen minutieus beantwoorden, maar ik moet mij tot het wezenlijke beperken.

Collega Baldewijns heeft een aantal vragen gesteld met betrekking tot de ARGO, meer bepaald over de bezwarende saldi. De ARGO kan ter zake voorstellen formuleren waarover de Executieve dan beslist. Dat opent vele uitzichten. De problemen rond de saldi uit het verleden en de contentieux zullen wij allemaal grondig onderzoeken.

In verband met de schoolbussen spreekt het vanzelf dat wij overleg zullen plegen met onze collega van Openbare Werken en Verkeer om het geheel beter te coördineren in het kader van het openbaar vervoer. Dat kunnen wij samen doen en wij zullen dat ook. Ik vertrek niet van een enge bevoegdheidsafbakening. Wij kennen de noden; wij hebben een park van openbare vervoersmogelijkheden. Laten wij dat allemaal eens grondig bekijken. Vrijdag aanstaande heb ik met collega Sauwens daarover een gesprek.

Mijnheer Baldewijns, U hebt ook gesproken over de financiering van de investeringen. Daar werden nieuwe mogelijkheden geopend. Een probleem dat nog te trancheren valt, is de regeling voor de gemeenten en de provincies. Daar loopt het oude systeem nog door. Ik heb overleg gepleegd met de vier partijvoorzitters omtrent het nieuwe financieel systeem. Wij hebben het systeem vastgelegd voor het vrij gesubsidieerd onderwijs en vooralsnog blijft het systeem voor het officieel gesubsidieerd

onderwijs bestaan. Vóór 1 oktober dienen wij de stand van zaken te kennen. Nadien zullen wij nog een periode hebben om desnoods tot het einde van het jaar, en, in functie van de kredieten, eventueel tot begin volgend jaar, verder te werken. Tijdens de volgende maanden dienen wij dit syteem op punt te stellen.

Wat u hier heeft gesteld inzake de gemeenten en de provincies is één van de cruciale punten. Op basis van het nieuwe artikel van de Grondwet is er enerzijds de gelijkheid, maar zijn er ook objectieve verschillen, die voor zover ze niet relevant zijn, niet in aanmerking kunnen komen.

Zolang dat grondwetsartikel behouden blijft hebben wij een houvast. Ter zake geldt niet de vroegere schoolpactwetgeving, maar wel dit nieuwe artikel van de Grondwet, wat zeer belangrijk is. Het is evenwel vatbaar voor onderzoek, zodanig dat wij het steeds opnieuw concreet dienen te toetsen en naar een bevredigende oplossing moeten zoeken.

ARGO bestaat niet alleen, maar werkt ook. Ongeveer tachtig nieuwe personeelsleden werden aan ARGO toegevoegd. Bovendien werken er in totaal zeshonderd personeelsleden van het gebouwenfonds voor de rijkscholen, evenals de personeelsleden van de administratie voor ARGO. Het overleg met mijn collega van Openbaar Ambt is reeds goed gevorderd.

Collega Baldewijns, in antwoord op uw vraag inzake ARGO en gelet op de amendementen van collega Beyens, wijs ik erop dat u enigszins anticipeert. De begroting ARGO zal bij de begroting 1990 worden gevoegd. Het gaat hier geenszins om een politieke optie, maar om een zeer technische operatie. Immers, wij dienen te bepalen welke zaken afsplitsbaar zijn op basis van het boekhoudkundig plan. Ter zake dienen wij ons te inspireren bij de andere parastatalen, met dien verstande evenwel dat de zaken hier anders liggen. Aan alle gevraagde modellen hebben wij geen houvast, omdat wij onderwijs niet kunnen vergelijken met onder meer economische sectoren. Gisteren nog

heb ik mij van de huidige stand van zaken vergewist.

Na het reces zullen wij in de Commissie de resolutie bespreken. Tevens zullen wij dan het voorstel van decreet gekoppeld aan het ontwerp van decreet, kunnen behandelen. Indien mogelijk wens ik dat de behandeling ervan in de Commissie in de maand september zou plaats hebben, dus vooraleer het ontwerp van decreet in oktober aan de Executieve, evenals ter goedkeuring aan de Vlaamse Raad, wordt voorgelegd.

U hebt uiteraard de Limburgse universitaire problematiek aangeraakt. In algemene termen heb ik daar reeds op geantwoord aan collega Beyens. Bovendien weet ik dat collega Moors en andere deze problematiek met kracht hebben gesteld. De bekomen adviezen zijn vast en zeker elementen die ons ter beoordeling worden voorgelegd.

Wij moeten ons afvragen wat de specifieke universitaire problematiek van Limburg is. Het is een problematiek van voldoende participatie aan het universitaire gebeuren. Dat is niet onmiddellijk een kwestie van integratie.

Wel ben ik het met u eens te stellen dat de onderzoekskredieten, gebruik makend van de bestaande onderzoekspolen, ook in Limburg — en ze zijn zeer waardevol — moeten worden gevaloriseerd, maar in samenwerking met de andere grote universitaire centra. Inderdaad, wij moeten nu tot een hechte samenwerking kunnen komen. Wat in Leuven, Antwerpen, Gent of waar dan ook waardevol is moet worden gebundeld. Wij hebben niets te veel, indien wij dit in Europees verband willen valoriseren. Ik heb dit reeds, tijdens het regelmatig overleg dat wij ter zake hebben, vaak gezegd aan de rectoren en aan de VLIR.

Ik heb steeds voor samenwerking gepleit, zeker wat onderzoek betreft, maar ook inzake onderwijs. De specialisaties, die oneindig zijn, kunnen inderdaad niet overal worden uitgebouwd, zelfs niet aan de volwaardige universiteiten. Ter zake is heel wat te doen.

Coens

De heer Deswaene heeft heel wat vragen gesteld betreffende diverse problemen. Ik kan u mededelen dat er regelmatig een gesprek plaatsvindt met de vier topverantwoordelijken van de ARGO en dat er ook netoverschrijdend overleg gebeurt. Ik denk hierbij aan de invoering van het nieuwe eenheidskader in het secundair onderwijs. Dit kwam tot stand na een degelijk overleg. Er werd op dat vlak een consensus over alle netten heen bereikt.

U vond het jammer dat er her en der nog wat verschillen bestaan, bij voorbeeld in de lessenroosters van het secundair onderwijs. Fundamenteel is het verschil niet zó groot. Overigens, binnen het vrij onderwijs, zijn er ook hier en daar nuances.

Mijns inziens moet enerzijds het kader worden gerespecteerd — en dat is het geval — en, anderzijds dient er te worden van uitgegaan dat elke school voor een gedeelte zichzelf mag zijn en dit binnen elk net, zowel wat profiel, traditie als cultuur betreft. Inderdaad, al deze elementen die men zelf heeft opgebouwd, moeten vertaald worden in het eigen onderwijsaanbod.

De mogelijkheid bestaat dat men dit verderzet tijdens het grote overleg, maar met respect van de autonomie en van de netten en van de scholen, zodat men toch tot een geordende, gevarieerde volwaardige vorm van onderwijsaanbod in Vlaanderen komt.

U hebt tevens een problematiek aangesneden die ikzelf graag zou bespreken, met name de studieleningen, de studiefinanciering in het algemeen. Wij geven heel wat uit aan studietoelagen; wij hebben in principe ook de mogelijkheid studieleningen toe te staan. Dit is vast en zeker bespreekbaar; wij moeten dit durven doen. Ik stel alleen maar vast dat het niet eenvoudig is, noch om het adequaat op te zetten, noch om het effectief te realiseren, wat wellicht nog moeilijker is. Er moet trouwens worden voor gezorgd dat dit ordentelijk wordt opgevolgd. Ter zake werd enig onderzoekswerk gedaan, dat ons tot

grote voorzichtigheid aanmaant. In het geheel van de sociale voorzieningen, die in deze problematiek aan bod komen, is dit zeker niet te verwaarlozen. Het betreft eveneens de huisvesting van studenten en andere sociale voordelen voor universiteitsstudenten, alsook voor studenten van het hoger onderwijs.

De heer Vanhorenbeek sprak over de herwaardering van het lerarenambt.

U hebt ter zake een aantal elementen naar voren gebracht, die zeker tijdens het onderzoek aan bod moeten komen. Eerst moet men de oorzaken zoeken en dan naar oplossingen uitkijken. Het staat vast dat de leerkrachten zich vandaag minder gemakkelijk voelen dan een tijd geleden, toen de samenleving en de onderwijsstructuur vrij stabiel waren. Intussen is er heel wat veranderd. Nu zijn wij tevreden met de nieuwe structuur van het secundair onderwijs, na een toestand van strijd, verwarring en complexiteit die twintig jaar heeft geduurd. U kunt deze nieuwe structuur moeilijk als oorzaak van de problemen van de leerkrachten beschouwen, integendeel. Vorige week hebben wij in de vijf provincies ons oor te luisteren gelegd bij directies, afgevaardigden van het personeel, van de ouders en van de PMS-centra. Het nieuwe kader van het secundair onderwijs is niet alleen aanvaard, maar wordt als bevrijdend ervaren en biedt de ruimte om in een algemeen kader een zekere eigenheid per school te creëren. Dit is een element waarop wij kunnen voortbouwen.

U hebt ook het punt van de noodzakelijke verjonging van het onderwijzend personeel aangesneden. In het onderwijsdecreet werden ter zake structurele maatregelen opgenomen. De verjonging is inderdaad noodzakelijk, want als wij in het onderwijs geen nieuw bloed krijgen, is dat een ramp. Indien men in het onderwijs dertig of vijfendertig jaar het beste van zichzelf heeft gegeven, moet het mogelijk zijn om op vijfenvijftig jaar vervroegd met pensioen te gaan. Officieel wordt men eigenlijk ter beschikking gesteld, want het Departement van Onderwijs draagt de financiële lasten. Hier botsen wij natuurlijk op de nationale sociale zekerheid. Dit is een breed probleem, waarop ik nu niet inga.

Het is ook de bedoeling om een ontwerp van decreet in te dienen met betrekking tot de participatie. U weet dat wij reeds een en ander in het kader van de ARGO hebben uitgewerkt. Tegelijk met de lokale autonomie en responsabilisering moet ook de participatie worden geregeld, anders bevinden ouders en leerkrachten zich in een moeilijk parket. Ik heb uiteraard respect voor de directies, maar het is onmogelijk hen alle macht te geven. De responsabilisering van het lokale vlak moet dus samengaan met het opbouwen van een adequate participatiestructuur. Dit zal niet eenvoudig zijn.

Voor het omzetten van het BTK-statuut naar het GEÇO-statuut heb ik met collega De Wulf een protocol-overeenkomst gesloten. Dit betekent een grote verbetering niet alleen voor de concrete situatie van de mensen, maar ook voor hun carrière. Hun carrière is echter nog steeds niet gelijk aan de gewone carrière. Ik vrees dat het financieel niet haalbaar zou zijn om dit organiek te regelen, maar eigenlijk zou het ideaal zijn. Men moet er wel mee beantwoorden aan structurele behoeften en het mag niet gaan om betrekkingen die in se van tijdelijke aard zijn. Misschien moeten wij toch in die richting durven denken.

De heer Sarens heeft behartenswaardige dingen gezegd over de vorming van technici. Vooraf had hij het ook over het nieuwe kader van het secundair onderwijs. Ik wijs erop dat in de scholen een brochure over de nieuwe structuur werd verspreid, die ik ook voor u heb meegebracht. De collega's hebben deze brochure wellicht ontvangen; mocht dat niet het geval zijn laat ik ze hen stante pede geworden. Men meldt mij vanuit diverse hoeken dat er voor het eerst een taal wordt gebruikt die verstaanbaar is. Het is erg dit te moeten vaststellen. Het toont aan hoe verziekt onze terminologie en het jargon van de technici waren. Wij hadden het

Coens

onderwijs zodanig geprofessionaliseerd en technisch en bureaucratisch gemaakt, dat wij te ver afstanden van de levende realiteit waardoor ouders, het bedrijfsleven, de leerkrachten en de directies het niet meer konden vatten.

Met de eenheidsstructuur en de gegeven verduidelijkingen en met de begeleiding van de PMS-centra zullen wij er in slagen dit proces van verduidelijking, van direct contact, van openheid en vereenvoudiging tot stand te brengen.

Collega Sarens, in antwoord op uw vraag zou ik u en ook andere leden het volgende willen zeggen. Er is inzake technische vorming nood aan sensibilisatie en informatie over de juiste toedracht, waarde en betekenis van de technische vorming, die toch ook een waardevolle algemene vorming kan inhouden. Ik bevestig het belang van de polyvalente opleiding, ook professioneel gezien, met de daarbij aansluitende nood aan bedrijfsopleiding. Met u onderschrijf ik de vruchtbare uitwisseling van leraren en leerlingen tussen onderwijs en bedrijfswereld, alsmede de noodzaak van een aangepaste moderne uitrusting die van prioritair belang is. Wij zullen de bijkomende middelen voor uitrusting, waarover wij door het onderwijsdecreet kunnen beschikken, integraal besteden aan het technisch en beroepsonderwijs. Als wij dat opnieuw spreiden over alle vormen van het onderwijs, en over alle jaren, zal dat weer geen tastbare resultaten opleveren. Wij moeten een keuze maken. Er is nood aan voldoende basisinfrastructuur in het technisch en beroepsonderwijs, en ik spreek dan nog niet over spitstechnologische nieuwe vondsten.

Ik heb akte genomen van uw suggestie voor een onderwijsinvesteringsmaatschappij, wat een originele formule betekent. Ik heb daarover nog niet verder nagedacht maar ik beaam dat er nood is aan overleg tussen VDAB, OSP, middenstand, basiseducatie, enzovoort.

Collega Marc Van Peel heeft een krachtig en moedig pleidooi gehou-

den voor de herwaardering van het lerarenambt. Hij heeft de diverse componenten aangevuld. De elementen die door hem werden naar voren gebracht kunnen in het dossier worden opgenomen. Het gaat ook hier weer over een budgettaire probleem en het simplisme van onze zijde waarover hij sprak is onvermijdelijk. Collega Beysen heeft eveneens de termen geformuleerd waarin dit debat moet worden gevoerd.

Als wij al de voor handen zijnde gegevens samen brengen beschikken wij over de componenten van een debat dat in de Commissie en in Openbare Vergadering van de Vlaamse Raad kan worden gevoerd. Zij bieden de mogelijkheid een synthese te maken van het probleem en om de oorzaken en mogelijke oplossingen te vinden. Wij zijn nog het gemakkelijkst in staat te bepalen waar we naartoe moeten, maar het zal niet zo eenvoudig zijn dit op het terrein waar te maken. Mijn grootste bezorgdheid daarbij is een psychologisch sociaal klimaat te scheppen waarin op een open en bevrijdende wijze kan worden gediscussieerd. Het is immers zo dat verkrampte geesten allerhande en dit in diverse kringen, een fundamenteel gesprek en het vinden van een uitweg belemmeren. Toch moeten wij verder gaan. Wij kunnen niet langer wachten. In het najaar gaan wij hier en elders en met alle betrokkenen het gesprek aan.

U hebt, vanuit uw ervaring en verwijzend naar onderzoekswerk in Nederland, zeer behartenswaardige zaken geformuleerd met betrekking tot het migrantenonderwijs. Het is u bekend dat de nota, via degene die de coördinatie waarneemt met name Gemeenschapsminister Lenssens, in de Commissie is ingediend. Wij hebben, wat trouwens normaal is, het hoofdstuk Onderwijs voor onze rekening genomen. Het betreft immers een werkstuk van de hele Executieve. Vanuit onze verantwoordelijkheid hebben wij, zoals ik reeds zei, het hoofdstuk Onderwijs geleverd. Men heeft mij gevraagd de commissiewerkzaamheden bij te wonen om daar samen met u het migrantenonderwijs te bespreken. Ik weet niet hoever men precies staat met de

werkzaamheden, maar ik hoop dat dit zo spoedig mogelijk kan gebeuren. Nochtans ben ik de mening toegedaan dat het nuttig zou zijn die zaak te behandelen in de Verenigde Commissies voor Onderwijs en Welzijn, maar dat is iets dat u moet regelen. In elk geval heb ik reeds positief geantwoord op de vraag van Gemeenschapsminister Lenssens om de commissiewerkzaamheden bij te wonen.

Over gelijkenissen en verschillen Nederland-België én in concepten, én in realiteit én in het uitleggen en onderzoeken van de situaties kunnen wij ook een „boompje opzetten”, wat ons niet belet te kijken naar de waardevolle zaken welke Nederland hieromtrent levert.

Telkens opnieuw kijk ik met verwondering naar wat mijn collega en vriend, de heer Deetman, kan voorleggen aan rapporten allerhande. Met betrekking tot het onderwijsbeleid kan men daar beroep doen op de universiteiten die degelijk en relevant onderzoek kunnen verrichten, het is om jaloers op te zijn. Toch stel ik vast dat zij in de praktijk niet altijd veel verder staan en dit is geen kwaadwillige opmerking. Wij doen het op een Vlaams-Belgische wijze.

Alhoewel men bij ons niet altijd zeer planmatig en doordacht te werk gaat — ik heb het hier niet over mezelf, maar over de werkers op het terrein — stel ik toch met bewondering vast hoe goed onze mensen het doen. Ik heb het geluk gehad in Borgerhout en Limburg migrantenscholen en concentratiescholen te bezoeken. Het is fantastisch wat men ervan maakt. Wij leveren inderdaad extra inspanningen.

Wij moeten onze scholen meer rationaliseren en optimaliseren. Wij moeten in Limburg, Antwerpen en Gent de concentratiescholen de nodige middelen toespelen. Ik ben steeds tot overleg bereid. Wij moeten de problematiek ook niet overroepen. Sommigen ontdekken dit probleem nu voor het eerst. Wij werken aan die problematiek sinds jaar en dag. Ik geef toe dat de problemen niet met halve oplossingen kunnen worden verholpen. Het is nooit goed een pro-

Coens

bleem te ontkennen, doch ook niet het te overschatten. Wij mogen niet miskennen wat in de realiteit reeds gebeurt. Ook budgettair hebben wij voor deze problematiek reeds heel wat extra inspanningen gedaan. Toch mag de migrantenproblematiek niet alleen worden behandeld, wij moeten oog hebben voor alle kansarmen. Ook Vlamingen zijn in die situatie betrokken. Bevorderingen in het onderwijs mogen niet volgens strikte categorieën gebeuren. Het geheel biedt zich aan in een totale sociale realiteit.

De Voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel : Mijnheer de Minister, u maakt de vergelijking met Nederland. Het is inderdaad niet zo dat een beleid dat met heel veel onderzoeksrapporten is omgeven, in principe beter is. Het verwondert mij echter dat precies met een beleid dat met veel meer onderzoek en onderbouw is verweven, toch vrij vernietigende evaluaties van de eigen realisaties het gevolg zijn.

Wij moeten twee problemen onderscheiden. Ten eerste, wat gebeurt er in het migrantenonderwijs voor de kinderen ? Er gebeurt ter zake heel veel en wij zullen dan ook moeten zoeken naar heroriëntering. Met veel gezond verstand moeten wij een aantal knelpunten durven aanpakken. Ook de rol van de Islam-leerkrachten vanuit de ambassades, vormt een probleem.

Ten tweede, er is een evolutie naar een soort verplicht systeem om Nederlands aan volwassen migranten aan te leren. Deze problematiek kadert ook in het gesprek omtrent basiseducatie. Zij zijn van oordeel — daarom ook mijn verwijzing naar de leerplicht voor personen jonger dan 18 — dat echte integratie slechts kan worden bekomen met de kennis van een aantal basisvaardigheden, zoals bij voorbeeld de taal. Ondanks een vrij groot aantal investeringen om migranten vrijwillig onze taal aan te leren, kennen vele personen die hier reeds meer dan tien jaar verblijven onze elementaire taal niet. Men overweegt nu vormen van verplichting,

wat meteen voor de overheid de verplichting inhoudt een net van voorzieningen te creëren dat bij de basiseducatie zou kunnen aansluiten. In dat geval moet in een aanbod van mogelijkheden worden voorzien — daarover beschikken wij op dit ogenblik niet — waardoor die migranten-volwassenen die educatie kunnen volgen.

Minister D. Coens : Ik ben het volkomen met u eens, wat wij tot uiting brengen door dit systeem niet exclusief te beperken tot de schoolgaanden, maar ons ook tot de ouders te richten. Doen wij dat niet, dan wordt de problematiek nog vergroot. Als de kinderen van migranten Nederlands leren en zich via onderwijs beter kunnen integreren, maar als de ouders worden achtergelaten in hun eigen taal en cultuur van oorsprong, wordt dit tot een ondraaglijke problematiek.

Wij moeten een geïntegreerde oplossing voor ogen houden. Het onderwijs biedt unieke mogelijkheden, want het trekt ouders op, samen met hun kinderen. Ik zeg dit niet omdat wij verantwoordelijkheid voor onderwijs dragen. Ik zeg dit omdat ik er echt in geloof dat unieke kansen worden geboden. Dus, ik schrijf mij in om met de Onderwijscommissie en uiteraard ook met de Commissie Welzijn de migrantenproblematiek inzake onderwijs te bespreken. Dit is slechts één van de vele punten die aan de orde zijn. Wij hebben zeer veel werk op de plank. Als wij maar even overlopen wat wij hier hebben besproken — en wij zijn uiteraard niet volledig geweest — gaan wij in het najaar naar een breed en diepgaand overleg omtrent alle mogelijke aspecten van het onderwijs. Het is normaal dat wij dit doen in het eerste jaar van onze autonomie, vermits wij het probleem nu geïntegreerd kunnen aanpakken, binnen Onderwijs — en dat is reeds heel wat — maar ook binnen de belendende sectoren. Dat alles biedt stof tot nadenken en tot discussie, in de hoop dat dit tot een grote consensus leidt ten einde ons onderwijs kwalitatief verder uit te bouwen als dé hefboom voor de bevordering van de Vlaamse mensen.

Ik dank u voor uw aandacht, voor

uw opmerkingen en uw kritiek die een basis kunnen zijn waarop wij samen verder kunnen werken. (*Appaus bij de meerderheid*)

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

De artikelsgewijze bespreking en de stemmingen zullen morgen worden gehouden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs
— 222 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 6

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. Laridon houdende oprichting van een pluralistisch centrum voor bijscholing van de leerkrachten
— 25 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer R. Blanpain houdende wijziging van de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het universitair onderwijs door de Staat
— 171 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer E. Cooreman c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
— 200 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde zijn het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs, het voorstel van decreet van de heer Laridon houdende oprichting van een pluralistisch centrum voor bijscholing van de leerkrachten, het voorstel van decreet van de heer Blanpain houdende wijziging van de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het universitair onderwijs door de Staat en het voorstel van decreet van de heer Cooreman c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, die door de Commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat het ontwerp

Voorzitter

van decreet als basis voor de bespreking werd genomen.

Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Moors, verslaggever, heeft het woord.

De heer C. Moors, verslaggever (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, vooraf wil ik eerst nog iets zeggen over het incident van gisteren. Ik heb altijd mijn verantwoordelijkheid genomen inzake onderwijs, zowel vroeger in de nationale Commissie voor Opvoeding als nu in de Commissie voor Onderwijs en Vorming.

Ik heb teveel interesse voor het onderwijsgebeuren en doe de verslaggeving met bijzondere aandacht.

Ik had derhalve de verslaggeving graag zelf gedaan. Het was mij echter onmogelijk dit te doen door regelingen die al zeer lang geleden waren getroffen. Ik heb er de Voorzitter van verwittigd en had gehoopt dat men daarvoor begrip zou hebben.

Mijnheer de Voorzitter, het onderwijsdecreet werd besproken in de Commissie op 13 en 14 juni 1989. Het bevat een reeks van voorstellen die ons onderwijs grondig veranderen en een aantal bijkomende voorstellen die lichte aanpassingen tot gevolg hebben.

Het geheel van de maatregelen — een kleine dertigtal — brengt met zich mee dat men het onderwijsdecreet ook wel eens het mammoetdecreet heeft genoemd. Het is bijna een beleid op zich als wij het geheel overschouwen.

In eerste instantie zijn er maatregelen voor het invoeren van de eenheidsstructuur. U herinnert zich de discussie die de voorgaande jaren heeft plaatsgehad en die aanleiding heeft gegeven tot de eenheidsstructuur. Bepaalde maatregelen in dat verband moeten worden genomen en zijn in het decreet opgenomen.

Het is traditioneel dat bepaalde maatregelen worden genomen om het volgende schooljaar vlot te laten

verlopen. Maatregelen voor het schooljaar 1989-1990 zijn in het decreet opgenomen.

Sinds de besparingsmaatregelen hebben wij nogal strikte regels opgelegd aan het onderwijs. Er is geen afwijking mogelijk maar toch zijn er moeilijkheden in een aantal scholen. Van daar een aantal maatregelen.

Zo is er de mogelijkheid van de herverdeling van 1 procent van het aantal organiseerbare of subsidieerbare lessen, op basis van het vorig jaar, die tussen de onderwijsinstellingen van één inrichtende macht in hetzelfde niveau kunnen worden herverdeeld. Er kunnen ook uren worden overgedragen in hetzelfde net of in eenzelfde scholengemeenschap aan een andere onderwijsinstelling.

Men heeft de Executieve voor het gehele onderwijs de mogelijkheid gegeven om een soort rollend fonds te vormen. Dit wil zeggen dat 0,25 procent van het totaal georganiseerde aantal lessen, weliswaar per niveau, in dit rollend fonds kan worden opgenomen. Op basis van bijzondere omstandigheden kan de Executieve dit aanwenden en derhalve tegemoet komen aan specifieke noden in bepaalde onderwijsinstellingen.

Een andere maatregel is het invoeren van het gratis vervoer voor vrije keuze leerlingen in het basisonderwijs. U herinnert zich dat dit vroeger bestond maar dit werd afgeschaft. Wij voeren het nu opnieuw in.

Een belangrijke maatregel is de oprichting van de Algemene Onderwijsraad. Deze raad zal het voor alle onderwijsparticipanten, ook voor de vakbonden, mogelijk maken de onderwijsproblematiek in zijn geheel op te volgen en adviezen te verstrekken.

Wat de erediensten betreft, wordt er één aan de lijst toegevoegd, met name de orthodoxe godsdienst.

Een zeer belangrijke maatregel is de regeling van de investeringskredieten voor het onderwijs, inzonderheid de oprichting van de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs, de zogenaamde DIGO. Zoals u weet, beschikken wij

momenteel over een drietal schoolfondsen voor schoolgebouwen: één voor het Gemeenschapsonderwijs, dat integraal zal gaan naar de ARGO, en waar een belangrijke afbouw van het personeel zal plaatsvinden. Daarnaast wordt voor het gesubsidieerd onderwijs, zowel het officieel als het vrij onderwijs, een dienst opgericht die de subsidiëring, de betoelaging en de kredieten zal behandelen. Dit zal ook wijzigingen met zich meebrengen in de financiering. Ik kom daarop straks terug wanneer wij het hebben over de bespreking van dit onderwerp in de Commissie. Het huidige systeem voor het officieel gesubsidieerd onderwijs bestaat erin dat 60 procent door de Staat wordt betaald en 40 procent via leningen aan 1,25 procent kunnen worden gefinancierd. Het huidig voorstel bestaat erin naar één subsidiëring te gaan, die ook zou gelden voor het vrij onderwijs, met name, de 60 procent volledig te betalen door de Staat; 40 procent zou moeten worden geleend aan de normale insteetvoeten, weliswaar met Staatswaarborg. Voor het basisonderwijs en voor het bijzonder onderwijs worden deze verhoudingen 70/30. Zoals gezegd zal ik op dit onderwerp terugkomen omdat het in de Commissie tot een zeer ernstige bespreking aanleiding heeft gegeven.

De werkingstoelagen voor het basisonderwijs en voor het basis gesubsidieerd onderwijs, zowel vrij als officieel, worden cumulatief opgevoerd met 75 miljoen frank per jaar gedurende vier jaar. Dit betekent dat wij van 75 miljoen frank komen tot 300 miljoen frank in 1991-1992.

Er is ook een kleine kredietvorming voor de modernisering van de uitrustingsapparatuur in onze scholen. De gelden die vrijkomen door afvloeiing in het meester-, vak- en dienstpersoneel in het Gemeenschapsonderwijs worden gedeeltelijk aangewend om kredieten te verstrekken voor deze uitrustingsapparatuur.

Er zijn ook belangrijke wijzigingen in verband met het statuut van het onderwijzend personeel. Daar waar vroeger was voorzien dat de statuten van het gesubsidieerd onderwijs identisch moesten zijn aan deze van het

Moors

Gemeenschapsonderwijs, wordt dit principe niet meer aangehouden. De mogelijkheid bestaat een statuut te vormen aangepast aan de diverse soorten onderwijs, met name het officieel gesubsidieerd onderwijs en het vrij onderwijs.

De basis wordt daarvoor gelegd. Er wordt een voorlopig statuut inzake tuchtregeling voor het officieel en het vrij gesubsidieerd onderwijs ingevoerd. De reorganisatie van de inspectie is ook belangrijk in die zin dat we een Gemeenschapsinspectie zullen krijgen die voor alle netten zal opereren. Tegelijkertijd wordt de inspectie voor het basisonderwijs afgeschaft, die wordt in het geheel opgenomen. Daarnaast worden er ook per net pedagogische begeleidingsdiensten georganiseerd. Dit is een belangrijke vernieuwing. Deze diensten hebben niet zozeer met inspectie te doen maar met het begeleiden van leerkrachten en van iedereen die bij het schoolgebeuren is betrokken. Er zijn ook bepalingen uitgewerkt ter verlenging van vroeger genomen maatregelen met een arbeidsverdelend karakter. Ik denk hierbij aan de loopbaanonderbreking. Voor het Gemeenschapsonderwijs wordt de mogelijkheid gecreëerd om een maximum te bepalen voor het aantal personeelsleden in de categorie meester-, vak- en dienstpersoneel. Voor de PMS-centra wordt in een belangrijke organieke regeling voorzien. Aan het buitengewoon onderwijs wordt in tegenstelling tot vroeger de mogelijkheid gegeven om met een afwijking van een half procent een aantal lessen te organiseren op basis van de lessen van vorig jaar.

Aan het secundair onderwijs wordt de mogelijkheid geboden tot oprichting van opties hoge frequentie te organiseren in het zevende vervolmingsjaar of specialisatiejaar. Voor het onderwijs van sociale promotie is er een beperking in de omvang van het programmatievolume. Heel belangrijk is ook het instellen van de navorming. Het wordt mogelijk officieel aan navorming te doen in het onderwijs. De structuur is als volgt. We krijgen een overkoepelende com-

missie die een aantal voorstellen kan doen, maar wat de uitwerking betreft kunnen de netten een eigen VZW oprichten die de navorming organiseert.

Voor het hoger onderwijs worden maatregelen getroffen ter aanpassing van het Erasmusprogramma dat de uitwisseling mogelijk maakt van studenten en professoren van de verschillende universiteiten van de EG-landen. Daardoor komen aan onze hogescholen en universiteiten anderstalige docenten en professoren les geven. In afwijking van de taalwet gebeurt dit in de taal van de professor.

Tenslotte is er ook nog een maatregel inzake de sociale voordelen die vanuit de gemeente worden toegekend en waarvoor alle leerlingen in het basisonderwijs gelijkgeschakeld worden.

Dit was een ruim overzicht op enkele details na van alle maatregelen die werden getroffen. Ik meen dan ook dat de naam van mammoetdecreet hier enigszins terecht is. Dit decreet heeft uiteraard niet de stroefheid van de mammoet maar wel de soepelheid van het beleid als zodanig.

Ik kom thans bij de bespreking zelf. Alvorens de Gemeenschapsminister zijn inleiding kon geven ontstond er een proceduredebat. Een collega vroeg uitstel van behandeling omdat er volgens hem over een belangrijk deel van het ontwerp van decreet, met name de financiering van de infrastructuur voor het gesubsidieerd onderwijs, tussen de voorzitters van de feitelijke meerderheidspartijen geen volledig akkoord was. Tevens vroeg hij om een hoorzitting. Na stemming werd dit voorstel verworpen en kon de Minister overgaan tot de toelichting van het decreet. De Minister verwijst in de eerste plaats naar het politiek akkoord van 9 november 1986 dat tussen de vier partijen, de CVP, de SP, de PVV en de VU werd gesloten. De oprichting van de ARGO was een eerste stap na de verwezenlijking van dit akkoord. Dit onderwijsdecreet brengt nagenoeg alle elementen van voornoemd akkoord tot uitvoering. Tijdens de erop volgende algemene bespreking wer-

den een reeks van vragen gesteld en bedenkingen geformuleerd. Ik zal mij uiteraard beperken tot de voornaamste standpunten.

Eerst en vooral ontstond er een gedachtenwisseling over de financiering van de schoolgebouwen, de oprichting van de DIGO, de stijging van de werkingstoelagen voor het basisonderwijs en voor het gesubsidieerd onderwijs. Dit gaf bij twee leden aanleiding om eigenlijk te discussiëren over het politiek akkoord dat hier niet in zijn volledigheid kon worden toegepast. Om die reden pleitten zij voor de oprichting van een Vlaams Schoolpact. Zij waren van mening dat een Vlaams Schoolpact meer overlegmogelijkheden zou bieden en dat daarmee een gelijke behandeling van de verschillende netten beter aan bod zou komen. Zij stellen dat door de evolutie het vrij onderwijs steeds beter wordt gefinancierd terwijl de financiering van het Gemeenschapsonderwijs blijft zoals het in het oorspronkelijk schoolpact is voorzien.

Een ander punt in de algemene bespreking was de vraag naar de budgettaire weerslag van het geheel van deze maatregelen. De Minister heeft dit berekend en dit komt neer op 1.130 miljoen frank. U vindt dit in een bijlage in het verslag.

Over andere aspecten die in de algemene bespreking aan bod zijn gekomen zal ik niet langer spreken omdat deze gedeeltelijk terug te vinden zijn bij de artikelsgewijze bespreking. Ook hier beperk ik mij tot de meest essentiële. Artikel 6 betreffende de oprichting van de DIGO — de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs — gaf aanleiding tot een ver doorgedreven gedachtenwisseling.

In de eerste plaats vroeg een lid om dit artikel te schrappen. Hij pleitte voor verder overleg. Zijn amendement werd echter verworpen. Bij dit artikel rezen ook heel wat vragen over de financieringsmechanismen, meer bepaald over de verdere financiering van de gemeente- en provincieschoolgebouwen. In verband met de mechanismen, die ik zoëven heb toegelicht, laat de Minister de 60/40 — 70/30 verhouding gelden voor het

Moors

gesubsidieerd vrij en officieel onderwijs. Tegelijkertijd is volgende procedure ontworpen : tot 1 oktober 1989 blijft het huidige stelsel gelden. Vanaf dat ogenblik wordt de DIGO ingesteld met de financiering 60/40 — 70/30, wat een verworvenheid is voor het vrij onderwijs maar waarover verder dient onderhandeld met betrekking tot het officieel gesubsidieerd onderwijs. In ieder geval moet vóór 1 januari 1990 een definitief akkoord worden tot stand gebracht. Is dit niet het geval dan zouden voor het volgend jaar geen kredieten worden beschikbaar gesteld voor de bouw van scholen. De Minister heeft ook het bedrag toegelicht dat beschikbaar is voor dit lopende schooljaar. U vindt de uitgesplitste bedragen terug in het verslag. Wij komen tot een bedrag van 1,6 miljard frank voor het Rijks-onderwijs en 0,5 miljard frank voor het officieel gesubsidieerd onderwijs.

Ook heeft er zich een discussie ontpoppen in verband met de verhoging van de werkingstoelagen voor het basisonderwijs. Er wordt inderdaad voorzien de toelagen gedurende vier jaar telkens met 75 miljoen frank te verhogen, tot 300 miljoen frank. Twee leden maakten de opmerking dat niet vervat was in het politiek akkoord. Zij stelden dat het eigenlijk maar om 75 miljoen frank ging. De Minister heeft er op gewezen dat duidelijk werd meegedeeld en dit in akkoord met de vier partijvoorzitters dat het bedrag cumulatief tot 300 miljoen frank oploopt.

Bij de artikelsgewijze bespreking werd uitvoerig van gedachten gewisseld over de oprichting van de pedagogische begeleidingsdiensten. De vraag werd gesteld hoe de begeleiding in het onderwijs moet worden georganiseerd. Ook de taakverdeling en de samenwerking tussen de pedagogische begeleidingsdiensten, onder meer onderwijs en PMS, kwamen aan bod. Iedereen sprak zijn voldoening uit over het feit dat de mogelijkheid werd gecreëerd om deze diensten te laten functioneren in de verschillende netten, wat een versteviging betekent van heel het pedagogisch gebeuren in onze scholen.

Ook de navorming heeft in de Commissie veel aandacht weerhouden. Vele leden drukten hun bezorgdheid uit voor de toekomst. Er werd een belangrijke structuur ontworpen : een commissie, een overkoepelende commissie en op zijn minst drie VZW's binnen de verschillende netten. Velen vroegen zich af hoe dit alles moest georganiseerd worden binnen het officieel gesubsidieerd onderwijs waar een veelheid van inrichtende machten bestaat. De grote zorg ging uiteindelijk naar het volgende. Ten eerste, geen te zware administratieve top, niet te veel algemene onkosten. De gelden moeten op de eerste plaats worden besteed aan navorming. Ten tweede, er moeten veel initiatieven worden genomen, vooral in samenwerking tussen de verschillende VZW's waardoor specialisatie mogelijk is. Er mag geen sprake zijn van compartimentering. Integendeel, samenwerking was de boodschap die uitging van alle commissieleden. Dat waren de voornaamste elementen van de bespreking. Ik meen hiermee de essentiële politieke stellingnamen in verband met onderwijs te hebben behandeld.

Algemeen wordt gesteld dat het hier om een zeer belangrijk decreet gaat. Inderdaad, het politiek akkoord wordt hiermee uitgevoerd en samen met het ARGO-decreet legt het de basis van belangrijke aanpassingen in ons vernieuwd onderwijs. Het decreet zelf werd met acht stemmen bij één onthouding aangenomen. Na een zeer uitvoerige lezing werd het verslag goedgekeurd met negen stemmen bij één onthouding. Aansluitend bij dit decreet werden ook een aantal voorstellen van het decreet behandeld. Ik verwijs naar het voorstel van collega Cooreman tot erkenning van de orthodoxe godsdienst ; het voorstel van collega en Voorzitter Laridon dat de oprichting van een pluralistisch centrum voor bijscholing van leerkrachten beoogt, alsook het voorstel van decreet van de heer Blanpain houdende wijziging van de wet van 28 april 1953 betreffende inrichting van het universitair onderwijs door de Staat.

Ik houd eraan bij het einde van dit verslag de Voorzitter van de Com-

missie te danken voor zijn actieve deelname. Hij heeft weliswaar zijn eigen standpunt uiteengezet, maar hij heeft de Commissiewerkzaamheden op een zeer objectieve wijze geleid. Ik dank ook alle collega's voor de manier waarop de besprekingen werden gevoerd. Het gaat uiteraard om een zeer moeilijke materie en in de beginfase kwamen de ideologische tegenstellingen, die in het verleden zo vaak ons onderwijs verdeelden, duidelijk naar voren. Het pedagogische aspect aan en de efficiënte maatregelen in verband met ons onderwijs namen echter vrij snel de bovenhand. Dat wijst erop dat de mentaliteitswijziging van de voorgaande jaren aanhoudt, ondanks de spanningen die soms ontstaan bij het treffen van bepaalde maatregelen. Ik wens ook de secretaris van de Commissie die dit verslag mede tot stand heeft gebracht te danken.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik hoop dat dit mammoetdecreet de basis vormt voor een aangepast en vernieuwd onderwijs, wat onze jongeren ten goede zal komen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14 uur opnieuw bijeen om te luisteren naar een inleidende uiteenzetting van de Minister.

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om 12.20 uur.*
